

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

O GAL ABITŪROS EGZAMINUS REIKĖTŲ PANAIKINTI? – **Petras Maksimavičius** 3

KULTŪROS BARUOSE

XXXII VAIKŲ TEATRŲ FESTIVALIS „RAGANĖ“ – **LLD inf.** 5
 „SUBATOS VAKARĖLIS“ – **Dalia Astrauskienė** 9
 VI LIETUVIŲ LIAUDIES ŠOKIŲ FESTIVALIS „RAITAKOJIS“ – **Asta Pečiulienė** 12

ŠVIETIMAS

POBŪVIS ŽYDINČIUOSE DRUSKININKUOSE – **Seinų lietuvių „Žiburio“ inf.** 16

MŪŠŲ INTERVIU

„SU VAIKAIS DRAUGAVAU VISADA...“ – **Božena Bobinienė** 17
 PER KREPŠINĮ GALIMA UGDYTI TAUTIŠKUMĄ – **Vaiva Vaicekuskaitė** 19

ŽMONĖS

MANO GYVENIMO KELIAS – **Vytautas Pečiulis** 21

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA 26

Viršeliuose:

„Jotvos“ šokėjai (Virginijos Karčiauskienės nuotr.)

Punsko savivaldybės vaikų darželio teatro „Boružėlė“ spektaklis (Virginijos Karčiauskienės nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS

16-515 Puńsk,
 ul. A. Mickiewicza 23
 tel. (+48) 87 5161 416
 www.e-ausra.pl
 ausra@o2.pl

LEIDŽIA

Lenkijos lietuvių draugija
 16-500 Sejny,
 ul. Wileńska 9
 tel. / faks. (+48) 87 5162 125

Vyr. redaktorė Irena Gasperavičiūtė
 Redakcijos sekretorė Alicija Krakauskienė
 Stilistė, korektorė Birutė Burdinaitė-Olów
 Techn. redaktorė Aldona Jonušonytė
 KORESPONDENTAI: Petras Maksimavičius,
 Rasa Žukauskienė, Jurgita Stankauskaitė, Božena Bobinienė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2023-05-17

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra. Redakcijos ir leidinio rėmėjų nuomonė nebūtinai sutampa su autorių nuomone.

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita

BS Sejny, ul. Powstańców Sejneńskich 1, 16-500 Sejny
 Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
 SWIFT / BIC kodas POLU PL PR

Publikacija vyraža jėdynie pogrėdy autora/ów i nie moze być utozsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrzných i Administracji.

Projektą „Lenkijos lietuvių tautinio sąmoningumo ugdymas“ iš dalies remia Spaudos, radijo ir televizijos remimo fondas (gauta parama per projekto įgyvendinimo laikotarpį – 8000 eurų).

SPAUDOS,
 RADIO IR
 TELEVIZIJOS
 RĖMIMO
 FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Savaigali Seinuose buvo atidarytas Kresų muziejus. Kas negerai su šiuo miestu, kad jis vis dar nepasinaudoja proga žengti žingsnį pirmyn santykiuose su lietuviais? Kam dar reikalingas tas istorijos „atsisvojimas“, bandant kuo labiau sumenkinti lietuvišką Seinų praeitį? Šitaip elgtis galima tik jos bijant. Beje, kaip keista bebūtų, privačiai vis dažniau galima išgirsti lenkus sakant, kad jų protėviai kalbėję lietuviškai. Tai, beje, visai nestebina. Žodžiu, tikroji šio krašto praeitis vis dėlto gyva, kiek būtų besistengiama ją ištrinti. Gerai, kad nebuvo pražiopsota (gal jau paskutinę minutę) galimybė Seinuose įsteigti lietuvišką mokyklą. Ar ji bent kiek atitaisys istorinę tiesą, sunku pasakyti. Manau, kad bent kažkiek...

Įdomių reiškinių pasitaiko ir aukščiausiuoju lygmeniu Vilnius – Varšuva. Gegužės pradžioje Lenkijos premjeras Mateušas Moravieckis (Mateusz Morawiecki) už nuopelnus Polonijai ir užsienio lenkams apdovanojo tarp kitų Valdemarą Tomaševskį, kuris vertinamas kontroversiškai dėl savo prorusiškumo, ir Stanislovą Peško, kuris 1990 m. kovo 11 d., būdamas Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos narys, nebalsavo už Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą. Šis faktas sukėlė Lietuvoje diskusiją ir politikų nusivylimą. Bet jie visi bandė pateisinti šį sprendimą ir apgailestavo, nes neva Lenkijos premjerą kažkas sukraidino. Delfi.lt rašoma, kad užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis apie apdovanojimą kalbėjosi su Lenkijos ambasadoriumi, bet oficialaus pareiškimo nebuvo. Pasiklausius ir pasiskaičius komentarus šia tema, kyla vienintelė mintis: ant mūsų spjauto, o mes sakom, kad lietūs lyja...

O gal abiturus egzaminus reikėtų panaikinti?

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Jei tai priklausytų nuo manęs, tikriausiai priimčiau sprendimą panaikinti abiturus egzaminus. Mano įsitikinimu, tokia tvarka rengiamų egzaminų rezultatai neparodo tikro vaizdo, koks esąs mokymo ir mokymosi lygis vienoje ar kitoje mokykloje arba mokinių gebėjimai įgytas žinias taikyti kasdieniame gyvenime. Kaip pavyzdį paminėsiu Punsko Kovo 11-osios lietuvių licėjų. Juk centralizuotų abiturus egzaminų rezultatai visiškai neparodo, kokią įtaką asmenybei formuojantis turėjo papildomas ir kelerius metus gana intensyviai vykdomas ugdymas kultūros, meno, sporto ir kitose srityse.

Maža to, abiturus egzaminai sukelia daug papildomų problemų, kurių galima būtų nesunkiai išvengti. Per daugelį dešimtmečių susiformavo nuomonė, kad šie egzaminai yra svarbus švietimo proceso tarpnis, kuriuo siekiama įvertinti mokinių pasiekimus ir žinias prieš stojant į aukštąsias mokyklas arba universitetus bei palyginti mokymo lygį įvairiuose šalies regionuose (kaimuose, miestuose, apskrityse, vaivadijose...). Vėliau vidurinės mokyklos pradėjo tarpusavyje konkuruoti, siekdamos įrodyti, kad būtent jų mokiniai sėkmingiau išlaiko abiturus egzaminus. Šalia to neišvengiamai ėmė kurtis privačiai, už mokyklos ribų teikiamo papildomo ir tėvų apmokamo mokymo sistema. Tačiau ar šiandien tai pasiteisina? O gal yra kitokių būdų tas žinias patikrinti ir įvertinti? Ar abiturus egzaminai netapo vien biurokratišku veiksniu, nuo kurio priklauso tolesnis žmogaus gyvenimo kelias? Žinoma, tol, kol

sistema nepakeista, geriau šiuos egzaminus išlaikyti vien dėl to, kad dabar ar ateity turėtume daugiau galimybių patys spręsti apie savo gyvenimą. Juk šiuo požiūriu abiturus egzaminai svarbesni už bet kurį, net patį sunkiausią, egzaminą studijuojant. Negavę brandos atestato, nepateksite į studijas, tuo tarpu studijų metu neišlaikytą egzaminą galite žymiai lengviau dar kartą laikyti, daugeliu atvejų atidėti kitam semestru, tęsti studijas arba pakeisti jų kryptį ir pan. Taip pat nėra paslaptis, kad šiais laikais privačiame sektoriuje darbdaviai pokalbio priimant į darbą metu dažnai net neklausia apie išsilavinimą. Juos labiau domina darbo patirtis ir gebėjimai. Kita vertus, niekada negalime žinoti, kuris gautas atestatas ar diplomas gali ateityje praversti. Tad jeigu yra galimybė, verta jį gauti.

Tie, kas laikėte abiturus egzaminus, tikriausiai mieliau prisimenate tas akimirkas, kai sužinojote apie teigiamus rezultatus ir suvokėte, kad prasideda tikros, visai kitokios negu anksčiau atostogos. Į tai ir atkreipia dėmesį specialistai. Egzaminai kelia stresą. Net tiems, kurie jiems solidžiai ištisus metus ruošėsi. Jie žino, kad abitura yra svarbus etapas gyvenime, kuris lemia jų ateitį, pvz., studijų kryptį ir galimybes įstoti į norimą universitetą. Didelis spaudimas jaučiamas ir iš aplinkinių: tėvų, mokytojų, pažįstamų. Jeigu norima tęsti mokslus, egzaminai reikalauja intensyvaus mokymosi ir daugybės medžiagos įsisavinimo, nors dažnai šių žinių ateityje gali visiškai neprireikti. Mokiniai turi mokytis daug skirtingų dalykų. Tokie dideli

Abitūra Punske 2023 m.

mokymosi krūviai dažnai sukelia jausmą, kad laiko nepakanka ir kad negalima visko įsisavinti tinkamai. Tai taip pat neapibrėžtumas ir nežinomybė. Būtent į šitai dėmesį atkreipia šiuos procesus tiriantys mokslininkai.

Egzaminų šalininkai turi savų argumentų. Jie teigia, kad prieš panaikinant abitūros egzaminus svarbu įvertinti tokio sprendimo poveikį. Pasak jų, egzaminai naudingi, nes jie leidžia objektyviai įvertinti mokinių žinias ir gebėjimus tam tikroje mokymosi srityse. Be to, jie gali padėti nustatyti, ar mokinys pasiekė reikalingą lygį. Abitūros egzaminai taip pat naudingi aukštosioms mokykloms ir universitetams, nes tai suteikia jiems informaciją apie mokinių potencialą ir gebėjimus.

Tuo tarpu kritikai teigia, kad egzaminų sistema yra pernelyg didelė apkrova jauniems mokiniams ir taip negalima visapusiškai įvertinti jų gebėjimų. Ir priduria, kad daugeliu atvejų įvertinti mokinių pasiekimus ir gebėjimus galima kitais būdais, pavyzdžiui, per projektinius, kursinius darbus arba kitas veiklas, kurios gali atspindėti mokinio individualius gebėjimus ir savybes.

Ar galima to nereikalingo streso išvengti? Juk anksčiau ar vėliau ir taip teks gyvenime laikyti įvairius

„egzaminus“ arba priimti itin sudėtingus ir svarbius sprendimus. Tai tiesa, tačiau, pagal mane, to ir reiktų mokytis. Kitaip sakant, mokiniai visų pirma turėtų mokėti ne kaupiti ir atsiminti didžiulius informacijos kodus, bet gebėti tą informaciją savarankiškai surasti ir panaudoti realiame gyvenime. Manau, kad dėl šios priežasties labai greit jau bus leidžiama mokiniams

pamokų metu naudotis telefonais ar kompiuteriais. Juk tai galingos ir efektyvios mokymosi priemonės.

Kai kuriose šalyse nėra abitūros egzaminų arba yra nustatyti kiti atitinkami reikalavimai priimant į aukštąsias mokyklas. Sakykim, Didžiojoje Britanijoje nėra lygiai tokių abitūros egzaminų, kokie esą Lenkijoje ar Lietuvoje. Jungtinėse Amerikos Valstijose (JAV) švietimo sistema decentralizuota, todėl taip pat nėra vienos nacionalinės abitūros egzaminų sistemos. Mokiniam gali prireikti laikyti standartizuotus testus, tačiau priėmimo į aukštąsias mokyklas kriterijai gali skirtis priklausomai nuo universiteto ar kolegijos. Tuo tarpu Vokietijoje yra abitūros egzaminai. Verta paminėti, kad Vokietijos abitūros sistema taip pat skiriasi nuo kitų šalių. Ji yra labiau orientuota į konkrečias studijų kryptis, todėl reikalaujama daugiau žinių ir išmanymo tam tikroje srityse. Nyderlanduose egzaminai vyksta paskutiniais mokymosi mokykloje metais, tačiau rezultatai nėra vienintelis priėmimo į aukštąją mokyklą kriterijus, svarbūs taip pat mokinių mokymosi rezultatų vidurkiai. Taigi kiekviena šalis turi savo unikalų švietimo modelį ir būdus vertinti mokinių pasiekimus bei galimybes patekti į aukštesnįjį mokslą.

Man atrodo, kad anksčiau paminėtas problemas nesunkiai galima būtų išspręsti, jeigu galutinis vidurinės mokyklos baigimo rezultatas būtų grindžiamas visais joje mokantis pasiektais tarpiniais rezultatais. Tai reiktų, kad mokiniai būtų vertinami nuolatiniu būdu, o ne vien pagal paskutinį egzamino rezultatą. Toks būdas suteiktų galimybę įvertinti mokinio pastangas ir pažangą per visą mokymosi laikotarpį, o ne vien pagal abitūros egzaminų rezultatus.

Bandžiau rasti atsakymą į klausimą, kuo galima būtų pakeisti dabartinę abitūros egzaminų sistemą ir kaip tai daroma kitose šalyse. Surasti pavyzdžiai verti dėmesio, tačiau tam reikia visų pirma politinio sprendimo. Tai galėtų būti jau minėtas nuolatinis vertinimas – mokinių pažanga ir pasiekimai būtų vertinami per visus mokymosi metus (įgyvendinti projektai, specialios užduotys, pratybos ir kita veikla). Galutinis rezultatas būtų grindžiamas visais šiais vertinimais, o ne tik vienu egzaminu.

Galima būtų taip pat sukurti modulinę struktūrą. Abitūros egzaminai galėtų būti suskirstyti į atskirus modulius, kurie atspindėtų skirtingas dalykų sritis. Mokiniai galėtų rinktis ir laikyti tik tuos modulius, kurie atitinka jų pasirinktas studijų kryptis arba sritis. Toks požiūris leistų moksleiviams daugiau individualizuoti savo mokymosi procesą ir sutelkti dėmesį į tai, kas jiems svarbiausia. Tiesa, Lenkijoje šis mokymo būdas dalinai yra taikomas, tačiau dėl įvairių priežasčių, tarp kitko, finansinių, nėra pakankamai veiksmingas.

O kaip Jūs – ar norėtumėte dar kartą laikyti abitūros egzaminus? Praėjo jau daug metų, tačiau aš dar kartais pabundu galvodamas, kad iki mokslo metų pabaigos beliko vos dvi savaitės, o dar neturiu nei vieno matematikos pažymio ir neišvengiamai savaitei bėgant mokytojas turės kaip nors mano žinias patikrinti ir bent kelis pažymius parašyti.

XXXII vaikų teatrų festivalis „Raganė“

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

LLD INF.

Balandžio 26 d. Seinuose vyko jau XXXII vaikų teatrų festivalis „Raganė“. Jame dalyvavo beveik du šimtai vaidintojų ir daugiau nei trisdešimt mokytojų. Scenoje pasirodė aštuoni mūsų krašto teatrai ir du iš Lietuvos. Festivalio dalyvius pasveikino Lenkijos lietuvių draugijos pirmininkas Robertas Slovikas. Renginį vedė Punsko LKN jaunių teatro „Kregždė“ artistai.

Pirmieji scenoje pasirodė vieni jauniausių atlikėjų – Seinų lietuvių „Žiburio“ darželio teatras „Žiburiukai“. Darželinukai kasmet parengia spektaklius, kuriuos ne tik pristato mokyklos bendruomenei, bet ir parodo įvairiuose festivaliuose ir šventėse. Šiais metais mokytojos Alicija Maksimavičienė ir Gražina Karneckienė paruošė spektaklį pagal Kornejaus Čiukovskio pasaką „Daktaras Aiskauda“.

Seinų lietuvių „Žiburio“ darželio teatras „Žiburiukai“

Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos teatras „Girėnai“ (rež. Genutė Vaznelienė, Alicija Petruškevičienė, Marytė

Malinauskienė) paruošė spektaklį „Girių karalienė“. „Girėnai“ – VI klasės mokiniai. Tai gamtos bičiuliai ir naujų iššūkių ieškotojai. Apie savo spektaklį ir save jie rašė: „Girių karalienė“ gimė iš mūsų aistrų: perskaitytų knygų, malonumo bendrauti ir bendradarbiauti. Įkvėpimas mums buvo sena, niekam nereikalinga medinė dėžutė. Ji tapo teatriuko kamishibai prototipu. Spektaklį sudaro dvi dalys. Pirmoji skirta profesorei Simonai Kossak. Antroji gimė iš mūsų svajonių kurti pasaulį toki, kokiame trokštame gyventi.“

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos pradinukų teatras „Šakar makar“ suvaidino spektaklį pagal lietuvių liaudies pasaką „Eglė žalčių karalienė“. Jį ruošiant dirbo visa komanda: rež. Irena Vaicekauskienė, scenogr. Irena Balulienė, choreogr. Inga Vilkelienė, muz. Arnoldas Aristidas Beinaris.

Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos teatras „Girėnai“

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos pradinukų teatras „Šakar makar“

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Suvalkų lietuvių vaikų darželio „Sūduviukai“

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Marijampolės „Ryto“ pagrindinės mokyklos 3 b kl. teatro studija

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Vaikai labai mielai vaidina, šoka, dainuoja. Jiems patinka ne tik patiems pasirodyti scenoje, bet ir žiūrėti spektaklius.

Vėliau scenoje pasirodė Punsko savivaldybės vaikų darželio „Boružėlė“. Vaikų teatrų festivalyje ji dalyvauja nuo pat pradžių. Keitėsi tik pasakos, pagal kurias buvo statomi spektakliukai, vaikai bei juos ruošiančios mokytojos. Šiomet festivalyje pasirodė 3–4 metų vaikučiai. Jie suvaidino spektaklį pagal lietuvių liaudies pasaką „Katinėlis ir gaidelis“ (rež. Vida Jolanta Stankevičienė, Asta Žukauskienė). „Ruošėmės nuo pat ankstyvo rudens. Vaikučiai labai norėjo vaidinti, nes šio spektaklio personažai – gyvūneliai. Pasaka yra pamokanti, parodo, kaip gudragalvė lapė apgavo gaidelį, o pati į maišą įkliuvo“, – pasakojo apie save.

Suvalkų lietuvių vaikų darželio „Sūduviukai“ (režisierė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė, dailininkė Aneta Kulčickaitė, mokytoja Rūta Balytienė) „Raganėje“ dalyvavo trečią kartą. Jiems talkino mokytojos Rūta, Aneta ir Irena bei „Sūduvos“ ansamblio vadovai Alicija ir Arnoldas. Vaikučiams teatras – tai žaidimas. Šių metų spektaklis pagal Balio Sruogos kūrinį „Giesmė apie Gediminą“ skirtas Vilniaus miesto 700 metų jubiliejui.

Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos „Džukučiai“ (rež. Julija Zielinskienė, Danutė Svetlauskienė) apie save rašė: „Esame III a klasės mokinukai. Labai mylime tėvynę Lietuvą. Dar labiau ją vertiname, matydami draugus iš Ukrainos, kurie turėjo palikti savo kraštą, bėgti nuo karo negandų. Kai mokytojos paklausė, ar norėtume ką nors padovanoti tėvynei, išgarsinti ją savo darbais, visi sušukome: „Ta-aaip!“ Kadangi šiemet Vilnius švenčia 700-ąjį gimtadienį, mums kilo mintis paruošti spektaklį „Gedimino sapnas“. Mūsų tikslas – prisiminti ir priminti Jums, kaip įsikūrė Lietuvos

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos „Dzūkui“

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos šeštokų teatras „Be vardo“

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Punsko lietuvių kultūros namų jaunių teatras „Kregždė“

sostinė. Scenarijų pagal B. Sruogos ir V. Mozūriūno kūrybą parašė mokyt. J. Zielinskienė, dainas paruošė mokyt. D. Svetlauskienė. Mes vaidiname pirmą kartą, tad atleiskite už nesklandumus.“

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos šeštokų teatras „Be vardo“ (rež. Irena Gasperavičiūtė) parodė Gražinos Mareckaitės spektaklį „Berniukas su balandžiu“. „Žiburio“ šeštokai – tai smalsūs ir mėgstantys aktyviai leisti laiką mokiniai. Jiems ypač patinka iššūkiai. Dvejus metus vaidino mokytojos Janinos Macukonienės vadovujamame dramos būrelyje „Dusalukas“, o šiemet išbandė savo jėgas, dirbdami su auklėtoja.

Punsko lietuvių kultūros namų jaunių teatras „Kregždė“ (rež. Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė) gyvuoja nuo 2007 m. Dalyvauja įvairiuose teatrų festivaliuose savam krašte, Lenkijoje, Lietuvoje. Vaidinęs ir tarptautiniuose teatrų festivaliuose Vokietijoje, Italijoje, Baltarusijoje, Rusijoje. Teatro repertuaras – klasikinė lietuvių bei pasaulio dramaturgija. Be spektaklių, teatras rengia ir poetinius montažus, knygų pristatymus. Šiais metais atvežė spektaklį „Naktį tamsią, naktį rūsčią“ (pagal Adomo Mickevičiaus „Vėlines“).

Smagiausia metų diena, aišku, gimtadienis. Svečiai, dovanos, linkmybės... Todėl Marijampolės „Ryto“ pagrindinės mokyklos 3 b kl. teatro studija (rež. Reda Mackevičienė, Audronė Pečkienė) pakvietė žiūrovus į „Moliūgo gimtadienį“. Visi klasės mokiniai puikūs aktoriai, o šis spektaklis jau ne pirmas, kurį paruošė kartu su mokytojomis.

Kupiškio KC Skapiškio padalinio vaikų ir jaunimo teatro studija parodė spektaklį „O, kalnas!..“, paruoštą pagal knygą „Kupiškio krašto archeologinės ir mitologinės vertybės“. Scenarijaus autorė ir režisierė Vita Vadoklytė. Skapiškio vaikų ir jaunimo teatro studijai „Ku-kū“ – 31 metai! 1992 m. kovo 27-ąją, Tarptautinę

Skapiškio vaikų ir jaunimo teatro studija „Ku-kū“

teatro dieną, Skapiškio suaugusiųjų teatras iš 15 atskirų produktų (norinčių vaidinti vaikų) – miltų, cukraus, razinos, mielių, druskos – išmaišė tešlą ir iškepė pyragą, kurį pavadino Skapiškio vaikų teatru. Per tuos 31-erius metus šiame teatre jau užaugo keturios kartos, teatro šviesoje šildėsi, kūrė, tobulėjo per pusantrą šimto vaikų. Dabar auga jau penktoji mažoji kukučių karta. Sukurta ir suvaidinta arti trisdešimties spektaklių, poetinių-literatūrinių kompozicijų. Kiekvienas spektaklis suvaidintas 20 ir net daugiau kaip 30 kartų. Dalyvauta daugelyje teatro švenčių, festivalių Lietuvoje ir užsienyje. Kukučiai taip pat vaidina jungtiniuose spektakliuose drauge su mėgėjų teatru „Stebulė“. Teatras net 5 kartus tapo Respublikinės vaikų ir jaunimo teatrų apžiūros „Šimtakojis“ laureatu. Už aukštą meninį lygį, aktyvią kūrybinę veiklą pelnė geriausio Lietuvos vaikų teatro nominaciją, režisierė Vita Vadoklytė – pripažinta geriausia vaikų teatro režisierė. Teatru įteiktas aukščiausias respublikos mėgėjų kolektyvų apdovanojimas – „Aukso paukštė“.

Tačiau iki įvertinimų – ilgas kelias. Režisierė Vita Vadoklytė sakė, kad

ugdo vaikų sampratą, jog spektaklis esąs kūrinys, o jo kūrimas – ilgas ir sudėtingas procesas, režisieriaus ir aktorių darbas, reikalaujantis kūrybiškumo, kantrybės, susiklausymo ir profesinių žinių. Kūrybos procese puoselėjamas vaikų laisvumas, gyvybingumas, teatras ir kūryba padeda pažinti save ir pasaulį, moko vertinti save ir kitus, ugdo vaikų elgesio kultūrą jų aplinkoje – namuose, mokykloje, gatvėje, taip pat scenoje, teatre.

Šventės dalyviai ne tik vaidino, bet ir turėjo galimybę stebėti kitus spektaklius. Tai buvo puiki šventė! Visi vaidintojai gavo dovanėles. Teatrų vadovams įteiktos padėkos.

Labai gaila, bet turbūt pirmą kartą festivalyje (mažiems artistams susirgus) nedalyvavo Vidugirių pagrindinės mokyklos teatras „Smaikštuoliai“. Šiemet jie kartu su mokytojomis Onute Grėbliūniene ir Onute Samulevičiene paruošė Giedrės Mičiūnienės spektaklį „Jausmų pilis“.

DAILĖS DARBŲ PARODA-KONKURSAI

Kaip ir kiekvienais metais, vyko dailės darbų paroda-konkursas. Vaikai piešė vaidintų pasakų

ilustracijas, jų veikėjus. Visi darbai buvo eksponuojami „Lietuvių namuose“ Vaikų teatrų festivalio metu. Konkurso laureatais tapo Drominyka Grochovska (Suvalkų lietuvių vaikų darželis), Amelija Sinkevičiūtė-Nevelytė, Kornelis Aleksa (Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykla), Gabrielė Kavaliauskaitė, Irmina Makauskaitė (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė mokykla), Oskaras Pečiulis (Punsko savivaldybės vaikų darželis), Romas Žukauskas (Vidugirių pagrindinė mokykla). Komisijos nariai: Reda Mackevičienė, Dalia Astrauskienė ir Algirdas Vaicekuskas. Visiems laureatams įteiktos dovanos.

REŽISŪROS KONSULTACIJOS

Spektaklių režisieriai dažniausiai yra mokytojai, dirbantys mūsų krašto mokyklose ir darželiuose, neturintys teatrinio išsilavinimo. Todėl labai svarbi profesionalų pagalba. Jau dvejus metus, siekiant pakelti meninį spektaklių lygį, buvo surengti teoriniai-praktiniai teatro pagrindų seminarai mokytojams. Šiais metais vyko individualios konsultacijos. Režisierė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė susitiko su kiekviena grupe. Vedė treną, teatrinis žaidimas su vaikais. Kartu su mokytojais ieškojo teatrinio sprendimo. Dėl šių mokymų spektakliai buvo įdomesni ir išradingesni. Džiaugiamės, kad mūsų kraštas išugdė profesionalią režisierę, kuri žinoma ne tik Lenkijoje, bet pripažinta ir Lietuvoje, savo patirtimi dalijasi su kitais.

Festivalį surengė Lenkijos lietuvių draugija. Dėkojame Lenkijos vidaus reikalų ir administracijos ministerijai, kuri rėmė XXXII vaikų teatrų festivalį „Raganė“. Labai ačiū spektaklius paruošusiems mokytojams. Be Jūsų kasdienio kruopštaus darbo renginys nebūtų įvykęs. Iki susitikimo kitais metais!

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

„Subatos vakarėlis“

DALIA ASTRASKIENĖ, SEINŲ „LIETUVIŲ NAMŲ“ KULTŪROS SKYRIAUS VADOVĖ

Balandžio 29-ąją visame pasaulyje švenčiama Tarptautinė šokio diena. Tai proga prisiminti šokio meną, vienijantį žmones, kalbančius ta pačia šokio kalba, kuri yra universali, nes neturi ribų ir suprantama visiems. Kūno ir judesių kalba žmogus ne tik prisistato aplinkiniams, bet ir pats įgyja vidinį ryšį su emociju pasauliu. Tačiau šokis nėra tik laisvalaikio leidimo forma. Tai visų pirma darbas, drausmė ir mokymasis.

Džiugu stebėti, kad Seinuose lietuvių liaudies muzikos ir šokio mėgėjų skaičius vis didėja. Tai pamatėme jau antrus metus organizuodami Lietuvių liaudies muzikos ir šokių šventę „Subatos vakarėlis“. Scenoje gražius ir kokybiškus pasirodymus dovanojo 125 kolektyvų dalyviai – šokėjai, muzikantai ir dainininkai iš Vilniaus, Palangos, Seinų, Punsko ir Suvalkų.

Seinų „Lietuvių namų“ vyresniųjų liaudiškų šokių grupė „Seina“

Šiomet šventę pradėjo Seinų „Lietuvių namų“ vyresniųjų liaudiškų šokių grupė „Seina“, kuri praeitais metais paminėjo kūrybinės veiklos 5 metų sukaktį. Šiandien šis kolektyvas atstovauja ne tik šokiui. Tai mūsų

krašto savitumo, tapatumo ir lietuviškų tradicijų žiedas. „Seinos“ dalyviai alsuoja meile lietuvių liaudies šokiui, jį puoselėja, jiems patinka tautinis kostiumas. Nėra nieko gražiau, nei matyti scenoje šokančias šeimas ir prie kolektyvo vis prisijungiančius naujus žmones. Grupė dalyvauja koncertuose, festivaliuose, šokių šventėse bei konkursuose. „Seina“ 2021 m. konkurse „Pora už poros“, užsienio lietuvių kategorijoje, laimėjo I vietą. 2018 m. debiutavo Lietuvos šimtmečio dainų šventėje „Vardan tos...“ Vilniuje ir jau intensyviai ruošiasi 2024 m. Dainų šventei „Kad giria žaliuotų“. Grupė atliko du šokius: „Sidabro lakiūtė“ (V. Mačiulskio choreogr., S. Petreikio muz., lietuvių liaudies žodž.) ir vėliau „Gaspadorių polką“ (choreogr. R. Markūno, muz. P. Tamulio). Nuo 2023 m. sausio kolektyvo šokių vadovė – Kristina Brazienė.

Palangos kultūros ir jaunimo centro senjorų liaudiškų šokių grupė „Bočiai“

Palangos kultūros ir jaunimo centro vyresniųjų liaudiškų šokių grupė „Banguolis“

Iš nuostabios Žemaitijos, iš Palangos, į šventę atvyko dvi šokių grupės, kurioms vadovauja choreografė Janina Serapinienė. Palangos kultūros ir jaunimo centro senjorų liaudiškų šokių grupė „Bočiai“ veiklą pradėjo 1961 metais. Dabar kolektyve yra 12 porų. „Kas ateina į mūsų kolektyvą, nenori išeiti“, – sako vadovė. Dalyviai ne tik lanko repeticijas, bet ir kartu švenčia šventes, vienas kitam padeda ištikus bėdai. „Bočiai“ dažnai koncertuoja gimtojoje Palangoje ir kituose Lietuvos miestuose, jau 13 kartų dalyvavo Europos kultūros festivalyje „Europiada“. Per savo gyvavimo laikotarpį dalyvavo visose respublikinėse dainų šventėse. Jau 62-ėjus metus sklinda „Bočių“ liaudies šokių ritmai. Kolektyvo devizas: „Šoksime iki 100!“ Pats vyriausias šios grupės šokėjas ką tik atšventė 80-ąjį gimtadienį. „Bočiai“ atliko tris šokius: „Paslaptinę“ (S. Vaitkevičiaus choreogr., lietuvių liaudies muz.), „Linksmą šokį“ (V. Krajinio choreogr., lietuvių liaudies muz.) ir „Paparčių kadrilį“ (S. Vaitkevičiaus sceninė kompozicija, lietuvių liaudies muzika).

Palangos vyresniųjų liaudiškų šokių grupė „Banguolis“ savo kūrybinę veiklą pradėjo 1996 metais. Choreografė Janina Serapinienė

subūrė šokėjų grupę, kuri vėliau pasivadino „Banguoliu“. Banguolis – jūros augalas, ypač gausiai aptinkamas Baltijos jūros pakrantėje prie Palangos. Kūrybinę veiklą vainikavo kolektyvo sumanytas Tarptautinis liaudiškų šokių festivalis „Palangos miestely“. Jame jau dalyvavo meno mėgėjų kolektyvai iš Lietuvos, Latvijos, Lenkijos, Ukrainos, Vokietijos. Šokiai ir muzika pasklinda įvairiose Palangos erdvėse. „Banguolis“ šventėje sušoko „Pasuktinę“ (R. Markūno choreogr., A. Vanagaičio muz.), „Minjoną“ (H. Uznio folklorinių šokių kompozicija, lietuvių liaudies muzika) ir „Žiez marių

polką“ (S. Vaitkevičiaus choreogr., liudies muz.).

Nepaprastai džiaugiamės, kad mūsų šventę praturtino Punsko lietuvių kultūros namų liaudiškų šokių grupė „Vyčiai“, šokanti nuo 2001 metų. Grupė dalyvavo šokių šventėse Lietuvoje ir Bostone, tarptautiniuose folkloro festivaliuose Kinijoje, Pietų Korėjoje, Meksikoje, Belgijoje, Serbijoje, Lenkijoje ir Lietuvoje. 2021 m. Vyresniųjų lietuvių liaudies šokių konkurse „Pora už poros“ (užsienio lietuvių kategorijoje) ir virtualiame sceninių lietuvių liaudies šokių konkurse „Šoka Lietuva 2021“ „Vyčiai“ pelnė laureato vardą.

Kiekvienais metais grupė kartu su kapela „Klumpė“ organizuoja metinius koncertus Punsko lietuvių kultūros namuose. „Vyčiai“ padovanojo du šokius: „Olimpą“ (J. Galdikienės choreogr., lietuvių liaudies muz.) bei „Aneliukės polką“ (R. Markūno choreogr., R. Šiugždinio muz.). Kolektyvo vadovė Asta Pečiulienė.

Šventę papuošė 2018 metais susibūrusi Suvalkų lietuvių šokių grupė „Sūduva“, kuriai vadovauja Alicija Kraužlytė. Kolektyvas pasirodo įvairiuose renginiuose savam krašte ir svetur. Merginos atliko šokį „Mikitienė“ (choreogr. J. Lingio, muz.

Punsko lietuvių kultūros namų liaudiškų šokių grupė „Vyčiai“

Suvalkų lietuvių šokių grupė „Sūduva“

J. Švedo). Tai jų antrasis pasirodymas Seinų „Lietuvių namų“ scenoje ir, tikėkimės, ne paskutinis.

Renginį vainikavo Vilniaus miesto liaudiškos muzikos ir šokių ansamblis „Vilnis“, susibūręs 2003 metais. Tai pirmasis nepriklausomas, savarankiškai susikūręs vyresniųjų šokių ansamblis Lietuvoje, kurio steigėjai yra patys kolektyvo nariai. Dauguma jų šoka ansamblyje nuo pat jo įkūrimo dienos. Kiekvieną kartą pasirodydami stengiasi šokiais, dainomis ir muzika puoselėti bei skleisti lietuvių kultūrą, dalinti gerą nuotaiką žiūrovams. Kolektyvas didžiuojasi tuo, kad yra nuolatinis Lietuvos dainų šventės dalyvis, kad koncertuoja įvairiuose kituose festivaliuose ir renginiuose tiek gimtinėje, tiek užsienyje. 2009 m. ansamblis „Vilnis“ buvo pripažintas geriausiu Lietuvoje mėgėjiško meno ansambliu: pelnė Lietuvos nacionalinio kultūros centro prestižinį apdovanojimą „Aukso paukštė“. Taip pat net dukart tapo Respublikinio liaudiškų šokių ansamblių konkurso „Kadagys“ laureatu (2010 ir 2015 metais). Šiomet „Vilnis“ ruošiasi švęsti dvidešimtąjį gimtadienį! Meno vadovė ir choreografė – Rimutė Zaleckaitė, vokalinės grupės vadovas – Artūras Maliukas,

muzikantų vadovas – Algirdas Jas-tremskij. „Vilnis“ atliko: „Dabingą“ (D. Šiniausko choreogr., K. Lipeikos aranžuota lietuvių liaudies muz.), „Gumbinę“ (V. Mačiulskio choreogr., J. Petrausko harmonizuota lietuvių liaudies muz.), „Kon saka?“ (D. Žilinsko choreogr., J. Urbono muz.), „Vakaruškas“ (J. Gudavičiaus choreogr., B. Mūro muz.).

Visi šventės dalyviai rodė lietuvių kultūros, kūrybos didybę ir grožį, o žiūrovai juos šiltai sutiko ir palydėjo gausiais plojimais. Įteikti padėkos

Vilniaus miesto liaudiškos muzikos ir šokių ansamblis „Vilnis“

raštai ir dovanos. Po oficialiosios dalies visi kolektyvai būrėsi bendrai lietuviškų tradicinių šokių vakaronei. Ir vėl šokome, dainavome, bendravome iki paryčių.

Labai ačiū noriu tarti visiems dalyviams už puoselėjamas lietuvių tautos kultūros vertybes, meilę lietuvių liaudies muzikai ir tautiniam šokiui. Visai renginį organizavusiai komandai – už darbą ir profesionalumą. Žiūrovams – už plojimus, šilumą, entuziazmą ir šypsenas. Informaciniams rėmėjams – už renginio sklaidą ir nuoširdų bendradarbiavimą. Ačiū Lenkijos Respublikos vidaus reikalų ir administracijos ministerijai bei Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos Globalios Lietuvos departamentui už skirtą finansinę paramą.

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

GLOBALI LIETUVA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽSIENIO REIKALŲ
MINISTERIJA

VI lietuvių liaudies šokių festivalis „RAITAKOJIS“

SPAUDOS,
RADIOJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

ASTA PEČIULIENĖ

1982 metų UNESCO sprendimu balandžio 29-oji buvo paskelbta Tarptautine šokio diena. Pažymėdami šią datą, Punsko lietuvių kultūros namai (LKN) nuo 2013 metų organizuoja Lietuvių liaudies šokių festivalį „Raitakojis“. Mūsų tikslas – pakviesti šokėjus iš skirtingų Lietuvos regionų. Jų yra penki: Aukštaitija, Dzūkija (Dainava), Mažoji Lietuva, Suvalkija (Sūduva) ir Žemaitija. 2022 metais, remiantis etnologų, lingvistų, etnomuzikologų ir kitų mokslininkų tyrimais, atnaujintas Lietuvos etnografinių regionų žemėlapis. Jame Vilnius ir Kaunas išskirti kaip nepriklausantys etnografiniams regionams (mat šie du didmiesčiai nepasižymi atskiriems regionams būdingomis ypatybėmis).

Į mūsų šokių šventę pasikvietėme keturis kolektyvus iš skirtingų

Punsko Kovo 11-osios licėjaus šokių grupė „Šalčia“

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Lietuvos regionų bei visus Lenkijoje veikiančius lietuviškus šokių ansamblius. Džiaugiamės, kad nors kelionė daug kam prabėgo su nuotykiiais, į Punską visi svečiai suvažiavo laimingai ir galėjome gėrėtis jų parengtais pasirodymais.

2023-ieji Lietuvos Seimo paskelbti

Dzūkijos metais, todėl stengėmės akcentuoti šį faktą, parodyti žiūrovui, kad dzūkų šneka labai graži be skolinių, polonizmų. Juk mes kalbėdami dažnai kaišiojam svetimžodžius į gražią ir dainingą dzūkų šneką. Šventės vedėja – licėjaus mokinė Faustina Radzevičiūtė scenoje

pristatinėjo programos eigą taisyklingai dzūkuodama.

Šventę pradėjo Punsko Kovo 11-osios licėjaus šokių grupės „Šalčia“ (vad. Asta Pečiulienė) merginos šokiu „Bėk, bėk, bitela“ (L. Kisielienės choreogr., J. Baltramiejūnaitės muz., lietuvių liaudies žodž.). Renginyje pasirodė dar viena – mišri „Šalčios“ grupė. Ji pašoko šokį „Sėdžiu ant palangės“ (V. Mačiulskio choreogr., M. Macevičiaus muz. ir žodž.). Ši grupė

Šakių kultūros centro senjorų liaudiškų šokių grupė „Girėnai“

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Klaipėdos kultūros centro „Žvejų rūmai“ vyresniųjų tautinių šokių sambūris „Vėlunga“

yra prestižinio Lietuvos moksleivių lietuvių liaudies šokių konkurso „Aguonėlė“ nacionalinio turo I vietos laimėtoja.

Vėliau scenoje pasirodė artimiausi dzūkų kaimynai suvalkiečiai iš Lietuvos – Šakių kultūros centro senjorų liaudiškų šokių grupė „Girėnai“ (vad. Vitalija Venienė). Jie padovanojo tris šokius: „Dribkų“ (J. Lingio choreogr., V. Bagdono muz.), „Miestelėnų polką“ (V. Ūsovo choreogr., A. Puodžiuko muz.) bei „Kermošėlių“ (B. Viktoravičiūtės choreogr., lietuvių liaudies muz.). „Girėnai“ gyvuoja nuo 1979 m., šokę ne tik Lietuvoje, bet ir įvairiose užsienio šalyse, nepraleidę nei vienos šokių šventės, laimėję prizines vietas įvairiuose šokių konkursuose Lietuvoje. Pristatydami savo kraštą, suvalkiečiai pasigyrė žymiais tos žemės sūnumis ir dukromis, gražia gamta, skambiomis dainomis.

Po suvalkiečių į sceną pakvietėme savus – choreografinį sambūrį „Jotva“, gyvuojantį jau 72 metus, kuriam vos ne ketvirtį amžiaus vadovauja Kornelija Mauliūtė. Scenoje jaunimo grupė, vilkinti Klaipėdos krašto rūbus, atliko du klaipėdietiškus šokius: „Eisva

rundužė“ (V. Mačiulskio choreogr., G. Svilainio muz.) ir „Letuką“ (sceninė kompoz. R. Leščinskaitės, muz. liaudies). „Jotva“ sceną užleido tikriems klaipėdiečiams, Mažosios Lietuvos atstovams – Klaipėdos kultūros centro „Žvejų rūmai“ vyresniųjų tautinių šokių sambūriui „Vėlunga“ (vad. prof. Vidmantas Mačiulskis). Kolektyvas veikia nuo 1986 m. (anksčiau „Vėtros“ pavadinimu). Pradėjęs vadovauti naujam vadovui, pasikeitė ir grupės vardas. Vėlunga – dzūkams nelabai girdėtas žodis, nes mes ne pajūrio gyventojai. Tai vėjarodė, kuria buvo

žymimi ir puošiami Kuršių marių pakrančių gyvenviečių žvejų laivai – kurėnai. Kiekvienas pamaro žvejys kurėno viršūnėje turėdavo įtaisytą ir specialiai ženklintą vėlungą, kuri rodydavo vėjo kryptį, lemdama sėkmingą žūklę. „Vėlungiečiai“ mums padovanojo tris šokius: „Taukšt, pataukšt“ (G. Mileškytės choreogr., liaudies muz.), „Panemunės lelenderį“ (V. Mačiulskio choreogr., E. Čiplio muz.), „Tancių“ (V. Mačiulskio choreogr., A. Lapinsko muz.). Prof. V. Mačiulskis ypač įdomiai pristatė savo regioną. Pasirodo, lietuvininkų kalbą moka vos keli žmonės Mažojoje Lietuvoje, ji labai nykstanti. Kai profesorius pasakė keletą frazių ta kalba – nieko nesupratom, lyg visai ne lietuviškai būtų kalbėjęs.

Tarp „Vėlungos“ šokių gražiai įsi-pynė Suvalkų „Sūduvos“ (vad. Alicija Krauzlytė) moterų „Mikitienė“ (J. Lingio choreogr., J. Švedo muz.). Suvalkiečiai kultūrinei veiklai susibūrė 2018 m. „Sūduvos“ vardu pasivadinęs ansamblis buria visus artistas – dainininkus, aktorius, muzikantus ir šokėjus. Jie savo kraičio skrynioj jau turi daug sėkmingų pasirodymų ne tik savam krašte, bet ir Lietuvoje.

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Suvalkų lietuvių šokių grupė „Sūduva“

Utenos kultūros centro šokių ansamblis „Vieversas“

Koncerte matėme ir aukštaičius, kuriems šį kartą atstovavo Utenos kultūros centro šokių ansamblis „Vieversas“ (vad. Roberta Macelienė). Jauna vadovė pati įkūrė ansamblį dar 1979 m. ir iki šiol jam vadovauja. Esą apie 120 šokančių, dainuojančių, muzikuojančių dalyvių. „Vieversas“ – dviejų „Aukso paukščių“ savininkė, kurianti teatralizuotas koncertines programas, dalyvaujanti visose Lietuvos dainų ir šokių šventėse, šokusi įvairiuose pasaulio žemynuose, laimėjusi aukščiausius įvertinimus Lietuvos ir tarptautiniuose šokių konkursuose. Didelis būrys mokyklinio jaunimo meistriškai atliko itin sudėtingus šokius: „Jaunystės verpetas“ (L. Kisielienės choreogr., A. Bražinsko muz.), „Piemenų išdai-gos“ (H. Uznio choreogr., V. Aleksandravičiaus muz.), „Trandipolkė“ (R. Tamučio choreogr., V. Juozapaičio muz.), „Taukačikas“ (V. Ūsovo choreogr., J. Baltramiejūnaitės muz.), „Rytagonė“ (L. Kisielienės choreogr., A. Lapinsko muz.), „Iki paryčių“ (R. Zaleckaitės choreogr., K. Lipeikos muz.).

Šventėje dalyva-vo taip pat Punsko LKN jaunimo šokių

grupė „Vyčiai“ (vad. A. Pečiulienė), žaismingai atlikusi gyvą ir energingą šokį „Tirviljonas“ (R. Tamučio choreogr., A. Rakšnio muz.). „Vyčių“ jaunimas – tai mūsų licėjaus absolventai, sugrįžtantys savaitgaliais namo iš Varšuvos, Balstogės, Kauno, Vilniaus aukštųjų mokyklų ar darbų ir vis randantys laiko šokti. Labai džiaugiuosi, kad jie vis puoselėja meilę šokiui. Ir dabar šokam savaitgaliais, nes visi žūtbut norime šokti Šimtmečio šokių šventėje, kuri vyks 2024 m. Lietuvoje.

Festivalį užbaigė Vilniaus kolegijos šokių ir dainų ansamblis „Voruta“ (meno vadovė Laimutė Skuodienė). Šis kolektyvas gyvuoja nuo 1959 m. Jis telkia akademinį jaunimą, norintį kūrybiškai praleisti laiką, išgyventi

pačius tauriausius tautinio tapatumo jausmus. Išvažinėję po visą platų pasaulį mielai rado laiko ir noro koncertuoti Punsko lietuviams. „Voruta“ taip pat apdovanota „Aukso paukšte“, dalyvauja Dainų šventės Ansamblių vakaro programose. Ji mums ne tik žaismingai pašoko „Rundą“ (L. Dabužinskaitės choreogr., K. Lipeikos išplėtotą lietuvių liaudies muz.), „Galalių gegužinė“ (V. Mačiulskio choreogr., A. Kybarto muz.), „Iki paryčių“ (R. Zaleckaitės choreogr., K. Lipeikos muz.),

bet ir smagiai pagrojo „Telšių klumpakojį“ (lietuvių liaudies muz.), „Polką pakrėstinukę“ (V. Juozapaičio muz.), „Bernelių maršą“ (B. Mūro muz.), ir dar padainavo „Oi lunkela, lunkela“ (J. Ovseičių išplėtotą lietuvių liaudies dainą) bei „Pempel, pempel“ (A. Adomaičio harmonizuota lietuvių liaudies daina).

Finale į sceną susibėgo visi – „aukštaičiai, žemaičiai, sūduviai ir dzūkai nuo girių melsvų“ – ir atliko tradicinį šventės šokį „Ant Vilniaus kalvų“ (J. Strielkūno žodž., V. Telksnio muz., K. Mauliūtės choreogr.). Šį šokį atlieka viena kolektyvo pora bei vadovai. Jį „Jotvos“ vadovė K. Mauliūtė sukūrė būtent šio festivalio proga. O kai jau visi

Punsko LKN jaunimo šokių grupė „Vyčiai“

Vilniaus kolegijos šokių ir dainų ansamblis „Voruta“

buvo išsirikiavę scenoje, beliko tik nuoširdžiai padėkoti už nuotaikingus ir išraiškingus šokius, linksmas melodijas ir skambias dainas, visiems vadovams įteikti atminimo dovanėles. Šiais metais jas pagamino mūsų krašto keramikės Alicija Valinčienė ir Elena Grigutienė. Tai buvo proginė keramikos lentutė su atspaustomis žydinčiomis lauko gėlytėmis ir užrašu „VI RAITAKOJIS“ – Punkskas 2023 bei rankų darbo keraminis puodelis, kad vadovai turėtų kuo semtis jėgų ir kūrybiškumo kilniam darbui.

Šventė gal kiek ilgoka, mat truko visas dvi valandas, tačiau nebuvo nuobodi. Kviesdami svetimus kolektyvus į festivalį, visada stengiamės jiems duoti daugiau laiko, mat savus turime progą ir dažniau pamatyti, o svečius – retai. Todėl svečių pasirodymai visad būna ilgesni, jiems skiriama daugiau dėmesio.

Aišku, šventė nesibai-gė scenoje. Kai susibūrėme bendroms vaišėms – tada tik įsisuko linksmybių vakarėlis. Pirmiausia „Vyčių“ jaunimas, nešinas trimis

akordeonais, pradėjo liaudies dainų vakarą. Ir kokių dainų mes tik nedainavom... Lietuvos jaunimas ir vadovai stebėjosi, kad mūsų vaikai moka tiek liaudies dainų, kad tiek grojančio jaunimo turime. Paskui dar „Vorutos“ muzikantai atsinešė ir birbynę, ir kontrabosą. Šokom ir dainavom iki pat vakaro pabaigos. Buvo nepaprastai linksma, malonu ir jauku. Smagu, kad mokame džiaugtis, dainuoti ir šokti gyvenimą.

Labai dėkoju visiems Lietuvos kolektyvams, kurie važiavo į Punkską su įvairiausiais nuotykiiais, bet... atvažiavo, pabendravom, užmezgėm

naujus draugystės ryšius ir tapom tauresni. Ačiū visiems mūsų krašto šokių ansambliams. Galiausiai nuoširdžiai dėkoju savam jaunimui, kurie kaip tikri vakaro šeiminkai linksmino ir džiugino atvykusius svečius savo dainomis. O kai užtraukė V. Kernagio „Baltą paukštį“ – visi apsalo ir prašė dar ir dar pakartoti dainą...

Kad mūsų šventė galėjo vykti tokiu formatu – nuoširdžiai dėkojame rėmėjams. Šis renginys buvo finansuojamas Lenkijos vidaus reikalų ir administracijos ministerijos bei Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos.

Negalime pamiršti ir žiūrovų, kurie niekada nenuvilia. Atvykę svečiai visuomet pasidžiaugia, kad mūsų publika ypač miela, moka sukurti jaukią atmosferą ir padrąsina atvykusius koncertuoti kolektyvus nuoširdžiais plojimais.

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

GLOBALI LIETUVA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽSIENIO REIKALŲ
MINISTERIJA

Finale į sceną susibėgo visi – „aukštaičiai, žemaičiai, sūduviai ir dzūkai nuo girių melsvų“

Pobūvis žydinčiuose Druskininkuose

SEINŲ LIETUVIŲ „ŽIBURIO“ INF.

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykla Lietuvos Respublikos švietimo ministerijai pateikė projekto „Lietuvių tautos istorijos ir literatūros pažinimas“ paraišką. Projekto tikslai: pažinti svarbias Lietuvos literatūrai ir istorijai vietas, asmenybes, ugdyti vaikų pagarbą savo tautos istorijai, kultūrai. Numatytos keturios išvykos. Pagal šį projektą penktokai ir septintokai lankėsi Druskininkuose. Pirmiausia susipažino su Rezistencijos ir tremties muziejaus ekspozicija, išklausė muziejaus vadovo Sauliaus Lukošiuo ir muziejaus darbuotojos pasakojimų apie tai, kaip suprasti patriotizmo sąvoką, kas vyko po Antrojo pasaulinio karo Lietuvoje, už ką ir kur buvo tremiami lietuviai, kokiomis sąlygomis kovojo partizanai. Su muziejaus

Prie partizanų bunkerio ant Ratnyčėlės kranto

Elenos Sidarytės nuotrauka

Penktokai žieduose

Elenos Sidarytės nuotrauka

direktoriumi nuvykome aplankyti autentišką partizanų bunkerį, esantį miške ant Ratnyčėlės kranto. Pabandėme išivaizduoti, kaip jauni žmonės galėjo čia išgyventi ištisas savaites, mėnesius. Pabuvus viduje, atrodo, valandos čia neišvertum.

Sugrįžę į Druskininkus lankėme Mikalojaus Konstantino Čiurlionio muziejų ir dalyvavome edukacijoje „Mūsų Čiurlionis“. Įkvėpti tapytojo paveikslų ir jo muzikos, ir mes piešėme akvarele. Tai buvo labai smagi patirtis ir įdomi pažintis su garsiuoju lietuvių menininku. Sužinojome, kad Čiurlionių šeima buvo

daugiavaikė ir tėvai labai rūpinosi vaikų edukacija. Buvo net sudarytas grojimo pianinu tvarkaraštis, kad nei vienas vaikas nebūtų nuskriaustas.

Skaniai papietavę pasivaikščiujome po žydinčias narcizų pievas. Balandžio pabaigoje kaip tik žydėjo ir narcizai, ir sakuros. Vaizdas užburiantis. Galiausiai nuvykome į Antano Česnulio skulptūrų muziejų. Gamtoje išdėstytos medinės skulptūros, kurios atspindi įvairius lietuvių literatūros ar kultūrinio gyvenimo siužetus. A. Česnulis akivaizdžiai turintis sveiką humoro jausmą, nes tarp drožinių galima rasti paties autoriaus autoportretą, drožiantį autoportretą, arba naminės varymo aparatūros skulptūrą.

Kiek pavargę, bet prasmingai ir smagiai praleidę laiką patraukėme namų link. Iš tikrųjų išvykusi į ekskursiją žymiai lengviau prisipildo mokinių galvos ir žinių, ir patirties, ir įspūdžių.

„Su vaikais draugavau visada...“

BOŽENA BOBINIENĖ

Tęsinys.

Pradžia „Aušros“ 8 nr.

B. B.: Ar iš pradžių neatrodė Tau kiek nerealu, kad pavyks ne tiek gal vaikus įtikinti dėl šios veiklos, kiek jų tėvus – kad jie norės kviesti? O gal buvai jau įsitikinusi, kad šitas verslas bus sėkmingas?

O. V.: Pakviesta į pirmąsias šventes, ėjau su mintimi gerai atlikti savo darbą. Nieko daugiau. Man labai rūpėjo, kad vaikams patiktų. Šiandien, stebėdama savo veiklos raidą per daugiau kaip ketverius metus, galvoju lygiai taip pat. Ir toliau darau viską, kad būtų smagu. Sutelkdama visą dėmesį į kiekvieną užsakymą, išlaikau ankstesnius ir surandu naujų klientų, tiksliau – jie randa mane. Nenorečiau, kad nuskambėtų, jog visiškai neturiu plano ar nesvarstau apie tai, ką darau, bet šitas mano mažas verslas kažkaip smagiai „plaukia“ diena iš dienos. Ar jis sėkmingas? Sėkmė trunka trumpai. Prieš ją ir po – visada laukia sunkus darbas. Pradžioje maniau, kad ši veikla užtruks maždaug metus laiko, o vėliau – tiesiog tai darysiu retkarčiais. Pasirodo, tai yra puikiausias, iki galo nesuplanuotas mano gyvenimo nuotykis. Taigi užtrukau... Nežinau, kaip ilgai dar tęsis ši kelionė. Šiandien – tai gyvenimo būdas ir man, ir visai mūsų šeimai. Kol sveikata leidžia, o darbas man tinka ir kitiems patinka – kam jį keisti?!

B. B.: Užsiėmimai, kuriems vadovauji, yra teminiai:

nuotraukose matome Tave, persirengusią Zuikiu, Pakaliku, Mike Pūkuotuku, Snieguole ar Vienaragiu... Koks Tavo, o koks vaikų mėgstamiausias siužetas?

O. V.: Gimiau, kad būčiau Vienaragė. Šis personažas suteikė man sparnus ir drąsą daryti visa tai, ką darau. Ir ne kartą pagalvojau: iš tikrųjų galėčiau būti tik Vienaragė. Vaikams ji labai patinka. Mano pirmieji maži draugai, kurie žaidė su Vienarage, iki šiolei taip mane vadina, nepaisydami, ar būnu su šiuo, ar koku nors kitu kostiumu. Oi, su Vienaragės kostiumu susiję tiek daug šiltų, juokingų prisiminimų! Jis labai ryškus, spalvingas, neįmanoma pro jį praeiti abejingai. Smagių nuotykių buvo ir su policija, ir kunigais. Kartais Vienaragė

pakviesdavo ir į suaugusiųjų gimtadienius! ☺ Vienaragai pragiedrina visų nuotaiką!

B. B.: Papasakok keletą nutikimų!

O. V.: Retas atvejis, kai mūsų susitikimai baigiasi be juokų ir juokelių, ypač šeimos šventėse ar vestuvių puotos metu, kai žaidimai su vaikais trunka daugiausia laiko. Jeigu reikėtų išvardyti TOP 3 klausimus, tai būtų: Kiek tau metų? Ar turi vaikiną? Kodėl toks kreivas tavo dantis? ☺

Buvo dar ir tokia situacija. Užkalbino mane berniukas (6 m.) savo sesės krikštynų metu.

– O kur tu dirbi?

– Žaidžiu su vaikais.

– Ne ne, kur tu dirbi? Na taip visą

laiką – kur dirbi?

– Na žaidžiu su vaikais.

– Tu neturi normalaus darbo?

Tėte, Ana neturi darbo!!!

Ir tuoj pat kreipiasi į mane:

– Ramiai, aš viską sutvarkysiu.

Mano tėtė yra šefas ir tuoj turėsi normalų darbą.

Vaikai iš prigimties yra labai mieli. Daug apkabinių ir tokios tyros simpatijos – tikrai begalės. Vieno gimtadienio metu plyšo mano Kiškio kostiumas. Aišku, plyšo ten, kur plyšti privalo – po pat uodega, ir taip kaip reikalingas! Jau jei reikėtų, tai ir aš taip plyščiau. ☺ Vis po Kiškio kostiumu dėvėdavau tampres, bet šį vieną kartą jų neturėjau. Sėdėjau, šokau, lanksčiausi nugara į suaugusius... Žodžiu, jiems buvo papildomas atrakcionas. Pagaliau jubilietės tėtis pabaksnojo man į petį ir pasakė, kas nutikę. Nežinau, ar labai paraudonavau, ar ne... tik, pačiupinęjus uodegą, tyliai dingau. Vaikai, ypač vyresnieji, pastebėjo, kas nutiko, tačiau buvo labai taktiški. Kai grįžau jau užsimovus greit „sumedžiotas“ tampres, baigėme žaidimus. Atsisveikinant daug vaikų stipriai mane apkabino, lyg norėdami palaikyti dėl tokio gėdingo nuotyki.

B. B.: Dar papasakok apie labdaros akcijas, kuriose esi dalyvavusi. Kam ir kaip padedi pati ar su tam tikrais žmonėmis?

O. V.: Labdara buvo pirmiau nei animacija. Tačiau pradėjus dirbti tokį darbą mano galimybės išsiplėtė – ypač galėjau išpopuliarinti akcijas, kurių metu kaupiama finansinė parama vaikų gydymui. Daugiausia įsitraukiu į pagalbos vaikams iš mūsų apylinkių akcijas. Dvejus metus buvau fondo „Turriu svajonę“, kurio tikslas pildyti sunkiai sergančių vaikų svajones, savanorė. Tačiau pernai rudenį

dėl laiko stokos atsisakiau. Beveik visas labdaros akcijas organizuoja kiti asmenys, aš tik jiems šiek tiek patalkinu ar pajvairinu programą. Nemažai užsiėmimų dovanoju aukcionams.

Deja, ne visi vaikai pasveiksta... Atsisveikinau su trimis artimais bičiuliais. Vaikučių namuose apsilankę Vienaragė ir Kiškis buvo jų mylimi personažai. Tokių akimirku žmogus neužmiršta. Tos akimirkos, nors ir slegiančios, buvo be galo jaudinančios ir laimingos.

B. B.: Ačiū, Onute, kad pasidalinai savo aistra, nes turbūt taip galima pavadinti tai, ką darai (net jeigu tai, kaip pati sakei, „už pinigų“ ☺). Linkiu, kad niekad nepritrūktų jaunatviškos energijos, įdomių sumanymų, noro žaisti, daryti viską, kad vaikų (ir ne tik)

pasaulis būtų linksmas, spalvingas, jaudinantis ir geras!

O. V.: Ačiū, Božena, kad mane pakalbina. Turbūt pastebėjai, kad ne visai sklandžiai dėstau mintis, bet mano galvoje vienu metu vyksta tiek daug! Aš vis planuoju, kad jau nurimsiu, sulėtinsiu tempą – ir kažkada tikrai taip bus. Šitam visam minčių šurmuly svarbiausia bus paskutinė pastraipa:

Nuoširdžiai dėkoju visiems mano kraštiečiams už palaikymą nuo pat pirmųjų veiklos dienų iki dabar! Be Jūsų nebūtų Vienaragės ir tiek daug gerų emocijų! Ačiū!

Daugiau skaitykite ir žiūrėkite čia:
[www.animatorhappychildren.pl](http://www animatorhappychildren.pl)

(Pabaiga)

Per krepšinį galima ugdyti tautiškumą

VAIVA VAICEKAUSKAITĖ

Punsko Kovo 11-osios lietuvių licėjaus vaikinų krepšinio komanda kovo pabaigoje iškovojė auksą Palenkės vaivadijoje. Tačiau tai nėra vienintelis jų laimėjimas. Punsko krepšininkai gegužės 6 d. tapo Marijampolės krepšinio mėgėjų lygos B diviziono III vietos laimėtojai! Vaikinus treniruoja Punsko Kovo 11-osios licėjaus fizinio lavinimo mokytojas Darius Valinčius. Kalbuosi su mokytoju apie jo vaikystės pomėgius, pedagoginį darbą bei komandą, kuriai jis vadovauja.

Vaiva Vaicekauskaitė: Kurioje sporto šakoje Jūsų paties pasiekimai buvo didžiausi?

Darius Valinčius: Nuo jaunų dienų lankiau krepšinio treniruotes. Būta nemažai tiek komandinių, tiek individualių pasiekimų. Pagrindinėje mokykloje patiko bėgioti vidutines distancijas. Ryškiausias pasiekimas buvo laimėta II vieta Palenkės vaivadijoje bėgant 2000 m distanciją.

V. V.: Kaip atsitiko, kad tapote fizinio lavinimo mokytoju? Ar nuo vaikystės planavote būti pedagogu?

D. V.: Ne, vaikystėje tikrai neplanavau būti pedagogu. Fizinis aktyvumas man visą laiką patiko, todėl baigęs Punsko licėjų nusprendžiau stoti į tuometinę Lietuvos kūno kultūros akademiją. Pasirinkau

sporto psichologijos ir kūno kultūros mokytojo specialybę. 2007 metais atsiradus galimybei įsidarbinau Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinėje mokykloje ir nuo to laiko dirbu pedagogu.

V. V.: Kokie šios profesijos privalumai?

D. V.: Visų pirma daug bendraujama su žmonėmis, ypač su jaunimu. Aš esu atviras ir mėgstantis bendrauti, tad man šis

darbas patinka. Tai, manau, yra didžiausias mano profesijos privalumas.

V. V.: Kodėl būtent krepšinis, o ne tinklinis, futbolas ar dar kas nors?

D. V.: Kaip ir kiekvienam lietuviui, krepšinis yra gražiausia sporto šaka. Tad ir mūsų licėjuje labai gilios krepšinio žaidimo tradicijos. Mokykla yra maža, tad dalyvauti įvairiose skirtingose komandinėse

Pirmas iš kairės treneris Darius Valinčius su merginų krepšinio komanda

IS Dariaus Valinčiaus asmeninio albumo

Mokytojas Darius Valinčius – pirmas iš dešinės

varžybose būtų sunku. Krepšinių žaidžiam dėl to, kad jaunimas jį labiausiai mėgsta ir geriausiai moka žaisti.

V. V.: Kas žaidžiant komandinį žaidimą yra svarbiausia?

D. V.: Mano nuomone, žaidžiant krepšinių svarbi gera atmosfera komandoje ir vienas kito supratimas. Svarbu žinoti kiekvieno žaidėjo stiprias puses ir sujungti į visumą, kad gautume gerą rezultatą.

V. V.: Kokie didžiausi Jūsų treniruojamos komandos privatumai?

D. V.: Kovingumas ir noras laimėti. Nors visa komanda neišsiskiria fiziškumu, bet jai netrūksta kovingumo ir užsidegimo kiekvienose rungtynėse.

V. V.: Kaip sekasi motyvuoti žaidėjus? Palaikyti jų užsidegimą?

D. V.: Dėl motyvacijos mūsų komandoje tikrai nėra problemos.

Čia žaidžia vyrukai, kurie varžybose būna visiškai susikaupę ir žino, kokių tikslų siekia. Manau,

jie motyvacijos žaisti krepšinių pasisėmė stebėdami „Žalgirio“ ar Lietuvos rinktinės varžybas. Kartais ir pertraukėlės metu mano pasakytos frazės paskatina papildomam darbui aikštelėje.

V. V.: Ar su malonumu vaikinai ateina į treniruotes? O Jūs?

D. V.: Tiek aš, tiek vaikinai su dideliu malonumu renkamės į treniruotes ir ten smagiai leidžiame laiką, nors ir susibūrę sąžiningai ir sunkiai dirbame. Vaikinai nusivilia, kai kartais tenka atšaukti suplanuotą treniruotę dėl užimtos salės ar kitų aplinkybių.

V. V.: Ar šis darbas teikia džiaugsmą?

D. V.: Tikrai teikia džiaugsmą. Nors sunkus kelias iki varžybų, kai

Treneris Darius Valinčius su Punsco licėjaus vaikinių krepšinio komanda

pasiekiami geri rezultatai, džiaugsmo ir pasididžiavimo jausmai – atlygis už visus pakeliui patirtus sunkumus.

V. V.: Ar savo darbe jaučiate visuomenės paramą?

D. V.: Jaučiama labai didelė visuomenės parama. Žmonės labai domisi mūsų rezultatais, stebi varžybas gyvai, jei yra tokia galimybė, jei ne – žiūri internete. Esant reikalui mūsų krašto žmonės paremia mus ir finansiškai, už ką esame labai dėkingi.

V. V.: Kaip manote, ar per sportą galima ugdyti tautiškumą?

D. V.: Manau, kad taip, juolab per krepšinį. Dažnai vykstame į Lietuvą į „Žalgirio“ varžybas ir matome, kaip lietuviai palaiko savo komandą, kaip pasireiškia patriotizmas. Tas pats paskui būna ir pas mus. Tai matėme finalinio ketverto metu „Žiburio“ sporto salėje: visi žiūrovai atėjo pasipuošę lietuviška atributika, skambėjo lietuviškos dainos, skanduoti lietuviški šūkiai.

V. V.: Koks Jūsų hobis?

D. V.: Sportas ir šokis – tai du dalykai, kuriais domiuosi labiausiai. Jie man teikia malonumą.

V. V.: Ko Jums linkėti?

D. V.: Kadangi su komanda šiomet vėl dalyvausime Lenkijos vidurinių mokyklų čempionate, norėtusi pakartoti arba ir pagerinti praėjusių metų rezultatą (pernai 5-oji vieta Lenkijoje). Šito ir linkėčiau sau ir komandai.

V. V.: Ačiū už pokalbį!

Mano gyvenimo kelias

VYTAUTAS PEČIULIS

Lyginu savo gyvenimą su keliu, pilnu vingių, duobių ir kitokių trukdžių. „Laukia tolimas kelias, o kelio nebūna be vingių“, – šie dainos žodžiai labai tinka mano gyvenimui apibūdinti.

Mano gyvenimo kelias nuo vaikystės buvo sunkus ir skausmingas. Nedaug teko džiaugtis laiminga vaikyste: buvau ketverių metų, kai mirė mano tėvelis, tad labai mažai jį prisimenu. Likome našlaičiai su pusantrų metų neturinčia sesute, globjami mamos ir senelio, kurį vadindavom dzieduliu. Dzieduliui mano tėvelis buvo viltis išlaikyti pavardę tėviškėje, nes dukros ištėkėjusios gaudavo kitas pavardes. Aš jam buvau tas, kuris galėjo pavardę išlaikyti, bet mane reikėjo užauginti. Nors dziedulis augino „tėviškai“ globodamas, tėviškumo trūko. Labai pavydėdavau kitiems vaikams, kuriuos tėvas vesdavosi už rankos, važiuojant vežimu leisdavo palaikyti botagą arba vadeles, pagirdavo, kad viską moka. Skaudžiausia būdavo, kai teta, parvykusi iš miesto, saviems vaikams duodavo saldainių, o į mus tik kreivai pažiūrėdavo. Tai matydama močiutė, mus pašaukus, iš savo kupare turimų atsargų slapta paduodavo po saldainį. Augom su tokiais vaikiškais trūkumais, bet retsykliais būdavo ir malonių akimirky.

Mirus mano tėveliui buvo ištekinata dukra. Atėjus žentui dzieduliui nelikę vilties išlaikyti pavardę, bet kitos išeities nebuvo. Atsirado ūkyje kam dirbti. Žentas buvo darbštus, geras darbininkas. Praėjus keleriems metams ištiko kita netektis – staiga

mirė teta, palikdama didelį skausmą artimiesiems. Žentas su pusantrų metų dukrele grįžo į savo tėviškę. Reikėjo gelbėti ūkį – 25 ha žemės. Kad būtų kam dirbti, atkelta dukros šeima, gyvenusi močiutės tėviškėje, netoli Seinų. Šeimoje buvo du suaugusieji, du vaikai, greitai gimė trečias. Ūkyje glaudėmės dvi šeimos, kurias sudarė dešimt asmenų: penki suaugusieji ir penki vaikai. Močiutė su dviem dukromis kreipėsi į teismą, kad mus su mama pašalintų (nurodant, jog sūnus parvedė marčią prieš tėvų valią). Nepavyko pašalinti, nes dziedulis nepritarė kitų norams, motyvuodamas, kad mane užaugins pavardei tėviškėje išlaikyti. Nelengva buvo gyventi, kai nekenčiami trukdėm kitų gyvenimui. Mama keletą kartų prasitarė dzieduliui, kad geriau būtų, jei ji su vaikais pasitrauktų, tačiau šis nepri-tardavo, sakydamas, jog man užaugus viskas pasikeis į gera.

Pagyvenus taip kelerius metus dziedulis padalijo turimą ūkį per pusę, 12 hektarų atidavė dukros šeimai, o likusius 13 hektarų su trobesiais pasiliko sau. Turėjom gyventi dvi šeimos vienoje sodyboje, kol viena pasistatysianti savo trobesius gautoje žemėje. Kilus nesklandumų, dziedulis visuomet užstodavo mūsų mamą ir mus, jo anūkus.

Mamą pasienio kareiviai dažnai išsivesdavo tardyti, kartais keletui dienų. Tai buvo susiję su mirusio vyro veikla. Girdėdamas vyresnius kalbant, kad mamą gali uždaryti kalėjime, aš, gulėdamas lovoje, verkėdavau, laukdamas jos sugrįžtant.

Iš Vytauto Pečiūlio asmeninio albumo

Laiminga vaikystė su tėvais Julijona ir Povilu

Kartais sulaukdavau pareinant, o kartais ir keletą naktų nesulaukdavau.

Pradėjus lankyti mokyklą žiemą dziedulis dažnai nuveždavo į ją rogėmis, kad nereiktų bristi per sniegą. Nelengva buvo mokytis prie žibalinės lempos, bet geresnių sąlygų nebuvo. Dziedulis visuomet pagirdavo, kai jam padėdavau. Dažnai užsisvajojęs pavadindavo mane Pauliumi, tikriausiai gailėdamasis mirusio sūnaus. Pjaudamas dalgiu, leisdavo palaikyti aslą (taip vadinta pustyklė), o aš jausdavausi kaip didelis padėjėjas. Kai man buvo apie dešimtį metų, padėjau vežti akmenis, kuriuos reikėjo atiduoti valsčiui gerinant kelią. Buvo žiema, tai akmenis vežta rogėmis. Valsčiaus nustatytą kiekį (kubinių metrų)

reikėjo pristatyti į nurodytą kelio atkarpą. Akmenis ėmėm iš sukrautų krūšnių (akmenų krūvų). Kurių nepakeldavom, ritinom per padėtą lentą. Sunkiai mums sekėsi, kai vienas senas, o kitas vaikas. Kelias buvo gerinamas į Krasnavo valsčių. Prie jo buvusi parduotuvė. Dziedulis sustojo kažko nusipirkti. Už tai, kad jam padėjau, nupirko man saldainį. Koks buvau laimingas, kad mano pagalbą įvertino. O gauti saldainį tada buvo vaikų svajonė. Didžiuodavausi, kai dziedulis pasakodavo, kad esu jo pagalbininkas, net paaugdavau tai girėdamas. Dziedulis buvo pamaldus ir tais sekmadieniais, kai nenuvykdavo į bažnyčią, giedodavo rožančių. Man pramokus skaityti, leisdavo iš maldaknygės paskaityti atitinkamas maldas, nes be akinių pats negalėjo.

Man tai buvo garbinga pareiga, kurią noriai atlikdavau.

Į mokyklą knygas ir reikmenis nešėmės krepšiuose arba iš lentelių padarytoje kuprinėje. Per matematikos pamokas skaičiuodavom ant pirštų, o didesnius skaičius – su pagaliukais, surištais po dešimt. Koks buvau laimingas, kai mama nupirko „ličnyką“, kur ant virbalų buvo sunerta po dešimt stumdomų karoliukų. Taip pat nupirko dėžutę, kur susidėdavau rašymo reikmenis. Kiti vaikai pavydėdavo man, turinčiam geresnius, modernesnius prietaisus.

Man sulaukus dvylikos metų, netektis sugriovė gerėjantį gyvenimą – mirė mano globėjas ir užtarėjas dziedulis. Prieš mirdamas pakvietė valsčiaus viršaitį ir surašė testamentą. Paliko man 13 hektarų žemės su trobesiais ir visais ūkio padarais. Būdamas dvylikos metų, tapau pilnateisiu „gaspadoriumi“. Testamente parašė, kad leistume dvejus metus gyventi tetos šeimai, kol ši užbaigsianti kurti savo sodybą. Rašant testamentą močiutė išreikalavo, kad duotume išlaikymą, grūdų, užaugintume kiaulę mėšai ir aprūpintume malkomis patalpai šildyti. Norėdama apsunkinti mūsų gyvenimą, nesiglaudė prie dviejų dukrų šeimų, kurios šalia gyveno. Mums, šiaip taip besiverčiantiems, tai buvo labai sunkiai pakeliama našta.

Po dziedulio mirties močiutė su dviem jo „necikrom“ tetomis pateikė teismui prašymą panaikinti testamentą, motyvuodama, kad jis „pilnai neprotavo“. Teismas palaikė dziedulio valią ir testamentą pripažino teisėtu. Kaip man sakydavo dziedulis, mano „cikros“ tetos gyvena Lietuvoje (kitos dvi buvo mirusios). Kodėl jis turėjo „cikras“ ir „necikras“ dukras? Tai šeimos sklandumo tragedija, apie tai rašyti nematau reikalo. Tetas okupuotoje Lietuvoje du kartus sutikau, kai Kanadoje gyvendamas nuvykau apsilankyti. Viena iš jų buvo mano krikšto motina.

Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, susitikdavau su krikšto motina, kita teta buvo mirusi.

Paveldėjus ūkį prasidėjo sunkus gyvenimas, kuriame visko trūko. Pavasarį laukuose buvo tik dziedulio pasėti žiemkenčiai. Reikėjo sėti vasarojų, o sėklos nebuvo. Iš gerų žmonių gavę po pusmaišį pasėjom. Kai reikėjo sodinti bulves, taip pat žmonės davė. Daugiausiai viskuo padėjo mamos tėviškėje ūkininkaujantis brolis. Dėdė visuomet važiuodamas pro šalį palikdavo kepalą duonos, gabalą lašinių ir kitų gėrybių. Buvau silpnas darbininkas, tai mamos kitas, nevedęs, brolis padėdavo apdirbti laukus. Lengvesnius darbus atlikdavom su mama, bet lankydamas mokyklą buvau

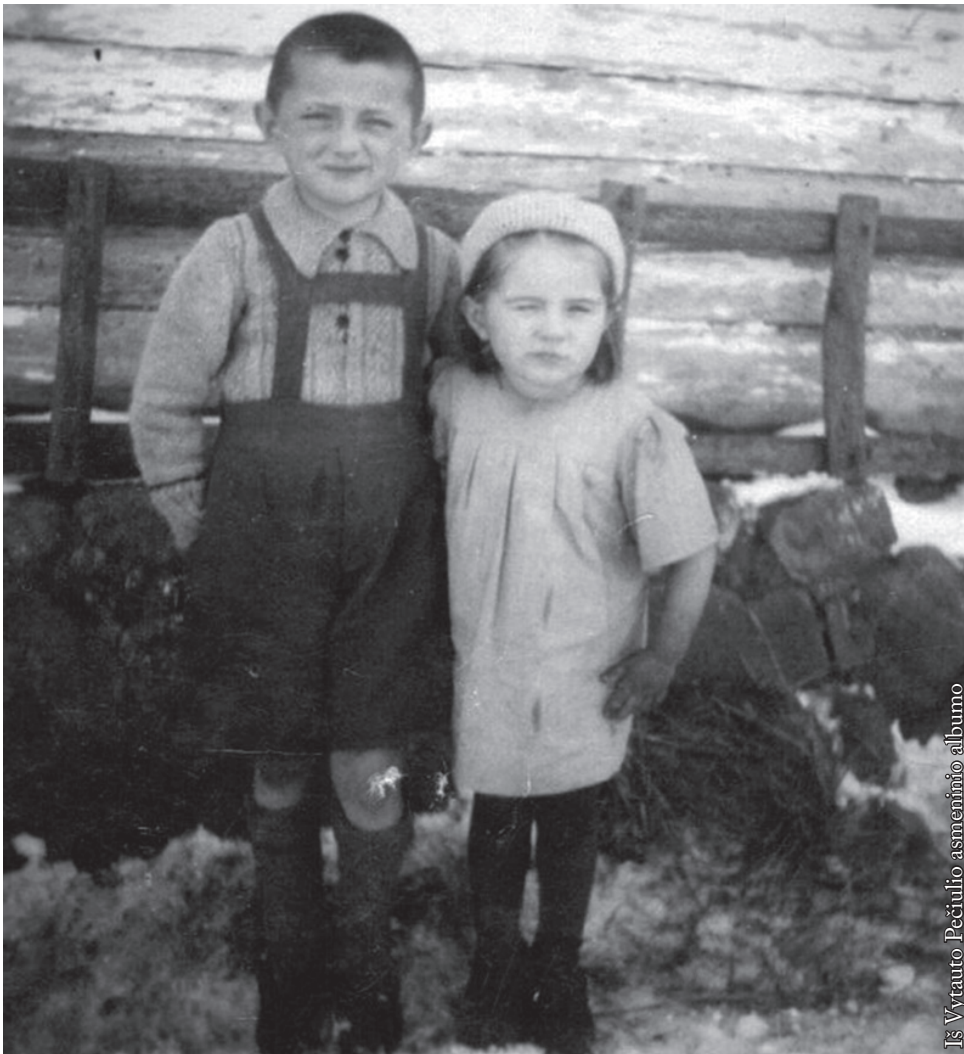
nedidelis padėjėjas. Turėjom du arklius: vieną didelį, buvusio žento užaugintą, kitą seną, turintį „naravą“ (į jį dziedulis buvo išmainęs karvę, kai gerus arklius paėmė po karo siautę plėšikai). Bėris dažnai „užsinaravydavo“ dirbant ar važiuojant. Nejudėdavo iš vietos, nors užmušk jį. Tik gražiai elgiantis, pataisius pakinktus, paglosčius galvą pamiršdavo „naravą“ ir pradėdavo judėti. Dėl senumo turėjom jį parduoti, bet likus su vienu arkliu būtų buvę sunku dirbti žemę. Didesniems darbams atvykdavo dėdė su savo arkliu arba kaimynai paskolindavo.

Arklys neklausė manęs ir ne visuomet suvaldyti jį galėjau, o darbus reikėdavo atlikti. Kartą akėjant gale lauko šoko per griovį. Akėčių

rankena labai sumušė man šoną. Iš skausmo parkritęs ant žemės pradėjau verkti. Tetėnas eidamas pro šalį išjuokė: „Baisus gaspadorius, net arklio išlaikyt nesugeba.“ Eidama iš parduotuvės pažįstama moteris priėjus paguodė: „Sunku siratai, bet paaugsi, ir bus lengviau.“ Paguosdama davė keletą saldainių, pasidarė lengviau, pagavęs arklių toliau dirbau. Per vasarą sunkiai dirbdami užsiauginom javų ir daržovių. Rudeniop suarus pūdyką rugiams sėti pradėjau akėti, bet labai nesisekė. Akėjant skersai suverstas vagas akėčios atversdavo velėnų. Eidamas tetėnas ėmė juoktis: „Baisus gaspadorius, nemoka akėti.“ Važiuodamas kito kaimo ūkininkas sustojo ir pamokė. Patarė akėti išilgai, kaip suartos vagos, tuomet neatversiu velėnų, o skersai akėti, kai pasėsiu rugius ir žemė bus susigulėjusi. Pamokytas su džiaugsmu pradėjau akėti ir dėkingas buvau, kad mane pamokė. Žmonės, kurie mane užjautė ar pamokė, jau mirę, bet patarimai likę atmintyje. Sutikęs jų palikuonis gerais žodžiais paminiu. Kai reikėdavo sėklas sėti į dirvą, paprašyti kaimynai pasėdavo. Paaugęs išmokau ir pats sėdavau.

Prisimenu, buvo nukirsti rugiai, o mama buvo išvykus traukiniu į miestą. Mes su seserimi sumanėm parvežti rugius į kluoną. Sukrovus pirmą vežimą ir važiuojant išsmuko šonas su pėdais. Į kitus vežimus krovėm perpus mažiau. Per dieną daug suvežėm. Sugrįžusi mama labai mus gyrė, kad atlikom gerą darbą, nes kitą dieną artėjo lietus. Važiuavę pro šalį ūkininkai parveždavo vežimą pėdų ir sumesdavo ant klojimo sakydami: „Į šalinę sukrausit patys.“

Mama buvo gera bitininkė, turėjo keletą avilių, iš kurių prikopdavo kelis kibirus medaus. Palikus saviems reikalams, likusį parduodavo. Taip gaudavo išlaidoms pinigų. Kaime padalintame dvare apsigyveno lenkakalbiai. Su viena šeima

Iš Vytauto Pečiūlio asmeninio albumo

Tokie buvome tėveliui mirus – aš ir sesutė Aldona

mama bendravo. Labiausiai buvo reikalinga prižiūrėti jų bites, nes patys bijojo, priartėjus prie avilio bitės juos geldavo. Mama plikomis rankomis tvarkydama lietuviškai su bitėmis kalbėdavo. Kartą šeimininkas paprašė nekalbėti su bitėmis lietuviškai, nes šios juos, lenkus, labai kandžiojančios. Atrodo juokinga, bet jie manė, kad lietuviškai kalbinamos bitės nekenčia lenkų.

Prisimenu iš vaikystės, kaip su mama rinkdavom įvairias vaistažoles, kurias pardavus gaudavome pinigų būtiniausioms išlaidoms. Pelningiausia buvo iškasti pienui šaknis. Jos buvo svarios ir greitai išdžiovinus gaudavom kilogramą. Taip pat apsimokėdavo rinkti šaltėkšnių žieves, bet jas nulupus išdžiūdavo medeliai, o jų buvę ne per daugiausia krūmynuose. Pupalaiškiai, kurie augdavo užakusiose durpinėse, nebuvo svarūs išdžiovinus, bet nemažai kainavo. Brangiai mokėdavo už baltus dilgėlių žiedus, bet jie buvę labai lengvi ir apie sodybą jų augdavo labai mažai. Daug kas

rinkdavo vaistažoles, todėl tik savo sodybos aplinkoje jų rasdavom.

Sunkiai slinko metai, bet stiprėjant jėgoms, būdamas penkiolikos metų, mokėjau ir galėjau be vargo atlikti visus darbus. Nuobodžiausia buvo, kai reikėdavo maniežu sukant gernas malti miltus arba pjauti pjaustinį (vadintą akseliu). Labai prailgdavo varinėjant arklius. Taip pat nuobodu būdavo arpuoti išskultus javus, norint atskirti grūdus nuo pelų. Sukti arpą nusibosdavo, nes šis darbas užtrukdavo keletą dienų. Rugiams kulti samdydavom motoru varomas mašinas, bet vasarųjų dar kuldavom maniežu (kurį suko arkliai) varoma kuliamaja.

Nemažai metų teko sunkiai dirbti, bet kasmet lengvėjo. Mama buvo darbšti ir kantri, jos pastangomis turėjom ko valgyti ir buvom apsirengę. Amerikoje gyvenantis mamos dėdė atsiųsdavo gerų dėvėtų drabužių, kartais pasigardžiuoti saldinių ir kitokio maisto. Gyvenom pagal išgales, bet atiduoti valdžiai nustatytų duoklių negalėjom, nes neturėjom

pakankamai. Tad lankydavosi antstoliai ir, neradę nieko paimti, grasino kolegijomis ir kalėjimu. Esant tokiai padėčiai, kad atsipalaiduotume nuo duoklių, nusprendėm prisijungti prie kaime buvusio kolūkio. Prisijungę prie kolektyvinio gyvenimo atsipalaidavom nuo duoklių, tačiau atsirado kitų bėdų. Kolūkyje kartu dirbantys dažnai girtuokliavo. Negalint atsiskirti nuo tokios kompanijos, reikėdavo bendrauti. Dėl to metų tėkmėje ir gyvenimas sugriūdavo.

Sakoma: „Dievas ir šuns balsą išgirsta ir jo pasigaili.“ Kanadoje gyvenantis mamos pusbrolis, sužinojęs apie sunkias mūsų gyvenimo sąlygas, pasisiūlė padėti persikelti gyventi į šią šalį. Sėkmė mus lydėjo ir tuometinė valdžia leido susitvarkyti išvykimo dokumentus. Atvykus į visiškai skirtingą pasaulį, pradžia buvo nelengva, nemokant kalbos sunku buvę gauti gerą darbą. Viską nugalėjom ir susikūrėm geresnį gyvenimą.

Vienintelis nusikaltimas dzeiduliui – kad palikau tėviškę, neįpildžiau jo svajonės išlaikyti čia pavardę. Prieš mirdamas jis palaimino mane sakydamas: „Nesvarbu, kokia bus valdžia ir koks gyvenimas, išlaikyk mūsų pavardę šiuose namuose.“ Nusikaltau, bet tikiu, kad dzeidulis bus atlaidus ir gailestingas, toks, koks buvo mano vaikystėje. Tėviškėje gyvena mamos pusės giminės. Dzeidulio pusės nebuvo tinkamų mums išvykstant. Tie, kurie sunkino mūsų gyvenimą, negalėjo (nebuvo kam) perimti ir sujungti anksčiau padalytos žemės. Išėjo kitaip, negu norėjo dzeidulis... Tačiau gyvenimas tvarkomas taip, kaip geriau išėina.

Seneliai Teofilė ir Paulius Pečiuliai su dukromis (sūnus buvo kalinamas). Pirmoje eilėje Magdalena ir Juozas Češkevičiai su Jonuku ir Onute bei seneliai. Antroje eilėje: Petronelė, Kotryna, Ona (mano krikšto motina) ir Leonas Zimnickai, Marija ir Anelė (visi mirę, įskaitant vaikus)

PILIETYBĖ IR TAUTYBĖ

Visaip tenka gimti ir gyventi.
 Pilietybės negali išvengti,
 O tautybė ir tauta
 Giliai slypi protėvių širdyse.
 Ir mes užgimę turime ją puoselėti,
 Kad mūsų tautybė galėtų tęstis ir klestėti.
 Būna čia sunkumų, būna negandų,
 Pasaulis yra sukurtas dėl visų.
 Didinga tai paslaptis,
 Kad tiek tautybių yra išvis.
 Pilietybių kiek mažiau,
 Tai gyventi yra įdomiau.
 Po visą pasaulį tautos išsiblaškę –
 Ar per nelaimės, ar per karus,
 Ar dėl didelės meilės, mylimo ar mylimos.
 Jei mes gėdinamės savo tautos,
 Tai neturime pagarbos ir iš kitos.
 Kalba pilietybės ir savo tautos
 Yra lygiavertės nuo pat pradžios.
 Jei mokame daug kalbų vartoti,
 Tai lengva po pasaulį vaikščioti.
 Tas kalbas Dievas sugalvojo
 Ir visam pasauliui jas padovanojo.
 Tai yra grožybė – kiek darželyje gėlių,
 Visokių žiedelių ir spalvų.
 Kalbos tautybių gražu, kad egzistuoja,
 O pilietybių – kad gyvuoja!

Algirdas Makauskas, Pristavonys

**PRIE MARIJAMPOLĖS
KURIAMAM MUZIEJUI**

renku, perku ar mainau į kviečius
 senovinius buitines ar žemės ūkio daiktus.

Tel. +370 630 144 17

 Facebook Rimvydas Čebatorius

Gegužės 14 d. **Natalija Dambrauskienė**
 šventė 80-ąjį gimtadienį.

*Galbūt keista, kad gyveni vieną kartą,
 kad turi vieną vaikystę, pirmą meilę.
 Ir iš tikrųjų gyvenimas brangus todėl,
 kad jame niekas nepasikartoja.
 Niekad nesugrįžta tai, kas buvo.
 Geriausia, gražiausia...
 Todėl linkim, Mamyte, kad visos gražiausios
 Tavo gyvenimo akimirkos niekada neišblėstų.*

Sveikatos, stiprybės bei Dievo palaimos linki

Dukra ir sūnūs su šeimomis

Įmonė EMISKAR

Vitas Pečiulis
 Mokyklos g. 35
 16-515 Punkskas

Kokybiškai ir greitai montuojame oro kondicio-
 nierius bei šilumos siurblius. Parenkame reikiamą
 kondicionierių/šilumos siurblių bei užtikriname
 konkurencingas kainas.

Tel. 502 026 107
 emiskar@op.pl

ORGANIZUOJU:

- pažintines, edukacines keliones po
 įdomias Suvalkijos vietas,
- susitikimus su poetais, gamtos žinovais,
- plaukiojimus Marijampolės mariose su
 muzika ar be, ir kt.

Tel. +370 630 144 17

 Facebook Rimvydas Čebatorius

Lietuvos žiniasklaida

2023 04 26–05 10

Kartais atrodo, kad Lietuvos politinis ir visuomeninis gyvenimas be skandalų tiesiog neįmanomas. Šiandien tarpusavio kaltinimai ir įtarinėjimai bei įžeidinėjimai tarp politikų, rytoj – jau tas pats tarp verslo atstovų. Be to neapsieita ir ši kartą.

Pirmiausia skandalas kilo, kai dienraštis „Lietuvos rytas“, o vėliau ir visuomenės veikėjas Andrius Tapinas išsiaiškino ir paviešino, kaip valstybės, tai yra visų, pinigus naudoja vietinių tarybų politikai. „Šimtams šalies savivaldybių politikų ir net merams pakvipo bylomis dėl pinigų grobstymo. Miestų tarybų nariai, bandydami pasisavinti pinigus, skirtus darbo išlaidoms, gali mai klastojo dokumentus: rinko svetimus čekius už degalus, juos pridavinėjo kaip savo“, – rašė portalas tv3.lt.

Pagal Lietuvos įstatymus savivaldybių tarybų nariai kiekvieną mėnesį gali gauti kompensacijas už politinės veiklos metu sunaudojamus degalus, telefono ryšį bei kitas paslaugas. Skirtingose savivaldybėse ši suma svyruoja nuo 50 iki daugiau nei 1000 eurų per mėnesį. Ji visiškai nepriklauso nuo savivaldybės dydžio ar tarybos narių skaičiaus: iš esmės kiek nori, tiek patys politikai ir pasiskiria. Ir numato, kaip už tai atsiskaityti. „Tai yra pinigai, kaip kompensacija už tarybos narių pareigų atlikimą. Jeigu tau reikia nuvažiuoti iki posėdžio, susitikti su rinkėjais ir panašiai. Sąžiningai elgiantis tu išnaudoji tiek pinigų, kiek išnaudoji“, – A. Tapiną citavo minėtas portalas. „Pagėgių vicemerė liberalė Ligita Kazlauskienė mėgsta daug važinėti automobiliu ir pilasi daug degalų. Keista tai, kad ji kompensavimui 2022-aisiais pristatė čekius, kuriuose atsiskaityta 37 skirtingomis banko kortelėmis.

Arba vicemerė turi tiek kortelių, arba rinko svetimus čekius už degalus, juos nešė į savivaldybę kaip savo ir už juos gavo pinigus“, – pavyzdį pateikė A. Tapinas.

Įdomu, kad Pagėgių meras, irgi liberalas Vaidas Bendaravičius prisiekinėjo, jog apie tokias situacijas girdi pirmą kartą. Bet ką čia... Pasirodo, kad ir pats V. Bendaravičius, kaip meras, važinėja savivaldybės mašina, o už skirtus mokesčių mokėtojų pinigus pirko ir dyzelino, ir benzino. „Aš turiu dvi transporto priemones: vienas yra dyzelis, kitas benzinas, ir su abiem važiuoju kada“, – gražiai paašškino V. Bendaravičius.

„Lietuvos rytas“, kaip minėta, anksčiau rašė apie Šiaulių politikų „aktyvią veiklą“ visuomenės labui. O straipsnyje „Degalams politikų taškomi mokesčių mokėtojų pinigai pribloškia: Šiauliai jau šluosto nosį ir Vilniui“ išsiskyrė garsus krepšinio treneris, 2003 metais atvedęs Lietuvą iki aukso medalių Europoje, Antanas Sireika. Jam pernai sausio 21–27 d. prireikė net 200 litrų benzino. Rugsėjūtį, nors tarybos nariai atostogavo, A. Sireika „sukūreno“ 240 litrų degalų.

Valstybinio Šiaulių dramos teatro direktorius Aurimas Žvinys vienoje Šiaulių degalinėje į automobilį pylė dyzelino, o po 58 minučių sugebėjo už 190 km esančioje degalinėje Maišiagalėje įsipilti benzino...

Įdomu, kad Lietuvoje yra ne viena teisėsaugos struktūra, kurios pareiga – tirti ir tokius atvejus. Deja, dažniausiai tai į viešumą iškelia žurnalistai, o tada jau sureaguoja ir pareigūnai... „Šiuo metu pradėti 3 ikiteisminiai tyrimai dėl Neringos, Mažeikių ir Šiaulių savivaldybių tarybos narių piktnaudžiavimo ir dokumentų klastojimo“, – žiniasklaidai sakė

Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) atstovė Julija Gorovniovaitė.

Po žiniasklaidos paskelbtų duomenų apie įspūdingas sumas leidžiančius vietinius politikus jau ir pati STT „griebė jautį už ragų“. Anot portalo delfi.lt, tarnyba atsitiktine tvarka atrinko 23 savivaldybes ir išanalizavo jose galiojančius išmokas tarybos nariams reglamentuojančius teisės aktus. Ir nustatė, kad pažeidimai vyksta taip pat todėl, kad įstatymą, reglamentuojantį šias išmokas, savivaldybės supranta labai įvairiai! STT vertinimu, galimos kompensuoti išlaidos įstatyme nurodytos abstrakčiai, todėl savivaldybių tarybos kartais įtraukia papildomas, įstatyme nenumatytas, išlaidas.

Išeitų, kad lyg ir kalti parlamentarai: jie tokį Vietos savivaldos įstatymą paleido į gyvenimą. Bet ne pinigus taškę savivaldybių klerkai. Apie bet kokio lygio politikų moralę ir padorumą, net kai įstatymai lyg ir nepažeidžiami, Lietuvoje kalbėti dar neatėjo laikas. Praregėjo ir tuos nekokybiškus įstatymus, anot STT, leidžiantis Seimas.

Straipsnyje „Seime – siūlymai įvesti tarybos narių veiklai skirtų lėšų lubas, griežtinti atskaitomybę rinkėjams“ portalas lrt.lt rašė: „Seime gimsta siūlymas aiškiau riboti, kiek ir kam politikai galėtų leisti mokesčių mokėtojų finansus. Parlamento konservatorius Vilius Semeška ketina registruoti Vietos savivaldos įstatymo pataisas, kuriomis numatoma nustatyti konkrečias tarybos narių veiklai skirtų lėšų lubas, taip pat griežtinti atskaitomybę rinkėjams.

<...> Aiškiai įstatyme būtų įvardinta, iki kiek savivaldybės taryba gali pasitvirtinti savivaldybės tarybos nario veiklai išlaidų.

<...> Be to, svarstoma apibrėžti ir

sarašą prekių ir paslaugų, kurioms tarybos nariai galėtų skirti savo lėšas. Taip, anot konservatoriaus, būtų išvengta abejotinių išlaidų.“

Politologus ir žurnalistus labiausiai domino, kaip į savo partiečių nusižengimus (o gal nusikaltimus?) reaguos partijų vadovai. Kol kas narystę partijoje sustabdė tik keturi „nusidėję“ liberalai. Apie tai TV3 televizijos laidoje dalyvavęs žurnalistas Rimvydas Valatka kalbėjo: „Antras kėlinys bus, kai priartės prie Seimo. Dauguma Seimo narių ir ministrų yra buvę savivaldybių tarybų nariai. Vadinasi, jie darė tą patį, bent yra tikimybė. Tai kaip tu gali pasakyti ką nors savo liberalui Pagėgiuose arba socialdemokratui Jonavoje, arba konservatoriui Mažeikiuose, jeigu tu pats tuos čekiukus nuo dyzelio, benzino, dujų vienu metu kišai valstybei apmokėti, t. y. mokesčių mokėtojams apmokėti už visus tuos dalykus. <...> Dabar, jeigu padaugintumėme koeficientą, kiek yra buvusių, tai, iš esmės, visas mūsų politinis elitas čekiukus yra dėliojęs – vienaip ar kitaip, ilgiau ar trumpiau, bet yra dėliojęs.“

<...> Jie (partijų lyderiai) turėjo nelaukti būti pakviesti į televizijas, jie turėjo surengti spaudos konferencijas arba sakyti, kad mes pirmiausiai keičiame požiūrį.“

Politologas Mažvydas Jastramskis portale delfi.lt svarstė, kodėl tokie dalykai, kai vietos tarybų nariai įsivindavo ar, tiksliau, grobstydavo valstybės lėšas, įsigalėjo. „Akivaizdu, kad turime reikalą su įsišaknijusia praktika, kuri nežinia kiek laiko veši Lietuvos „savivaldoje“ (būtent kabutėse, nes iki tikros savivaldos mūsų vietos valdžiai yra toli). <...> Tokios praktikos negalėtų veikti be jas paremiančių politinių normų. Kitaip tariant, dėl kažkokių priežasčių savivaldybių politikams įžūlus lėšų įsisavinimas yra įprastas dalykas. Panašu, kad tos priežastys yra sisteminės.“

<...> Lėšų įsisavinimo schemas paaiškina kelios priežastys. Galbūt (tam

dar reikia pagrįsto tyrimo) ydinga atlygio tarybos nariams sistema skatina prisidurti sukčiaujant. Vietos žiniasklaidos silpnumas kerta per skaidrumą ir neleidžia kontroliuoti vietos politikų. Išaugęs merų autoritetas dangsto smulkia korupciją.

Apibendrinę turime įsisavintą, nedemokratišką vietos valdžią. Kuri turėtų būti arčiausiai žmonių – bet realiai yra labai toli nuo sąžinės“, – rašė autorius.

Skandalas kilo ir dėl Vilniuje liepos mėnesį vyksiančio NATO viršūnių susitikimo, kuris Lietuvai iš viso kainuos 38 mln. eurų. Organizuoti vieną iš renginių Lietuvos parodų ir kongresų centrą „Litexpo“, kuriam ir teks didžioji lėšų dalis, pernai birželį įpareigojo Vyriausybė. Kaip rašė „Lietuvos rytas“, buvo aišku, jog dėl tokio solidaus kėsnio virs kova tarp verslininkų, bet rengėjai pasirūpino, jog viskas vyktų po kilimu. Buvo tylu, kol telekomunikacijų bendrovė „Bitė Lietuva“ kreipėsi į Ekonomikos ir inovacijų ministeriją su prašymu iširti, ar valstybės valdomas „Litexpo“ skaidriai įsigijo NATO viršūnių susitikimui Vilniuje reikalingas ryšio paslaugas ir įrangą – jos be konkurso už beveik 3 mln. eurų perkamos iš bendrovės „Telia Lietuva“. „Bitė Lietuva“ tai esą būtų padariusi 940 tūkst. eurų pigiau. Bet pasirodo, anot „Lietuvos ryto“, jog „kone visi „Litexpo“ pirkimai vykdomi neskelbiamų derybų būdu, o viešai konkuruojant – tik maža jų dalis. Didelę korupcijos riziką keliantis, galimų pažinčių landa laikomas pirkimų būdas pasirinktas esą dėl ypatingos skubos“. Taip aiškino ir Užsienio reikalų ministerija (URM).

Toliau minėtas dienraštis rašė: „Juk dar pernai birželį buvo aišku, kaip vyks toks susitikimas ir kas atsakingas už pasirėngimą jam. Ar metų negana, kad reikiama pirkimai vyktų viešų konkursų būdu ir, kilus konfliktams, ginčams išsiaiškinti pakaktų laiko?“

Argumentai dėl ypatingos skubos neįtikino ir parlamentaro Andriaus

Mazuronio. Jis, kalbėdamas „Žinių radijui“, sakė, jog apie vyksiantį NATO viršūnių susitikimą sužinota daugiau nei prieš 2 metus, todėl su juo susijusius viešuosius pirkimus buvo galima įvykdyti įprasta tvarka, o ne neskelbiamų derybų būdu, galimai permokant. Politikas pridūrė, jog dabartinė situacija jam atrodo keista. „Dabar po šiuo pirkimo būdu bandoma padėti praktiškai visus „Litexpo“, kaip suprantu, vykdomus pirkimus, įspūdingomis milijoninėmis sumomis, man tai atrodo prasta praktika“, – sakė politikas. O sumos – jas pateikė naujienu agentūra BNS – tikrai gražios: garso įranga – 553 tūkst. eurų, vaizdo konferencijos įranga – 1,6 mln. eurų, apšvietimo įranga – 1,5 mln. eurų...

Minėti pirkimai susilaukė visuomenės, institucijų ir valstybės vadovų klausimų – pirkimą vertins Seimo Antikorupcijos komisija bei STT.

Seimo pirmininkė Viktorija Čmilytė-Nielsen, kalbėdama su žurnalistais, sakė, kad neturėtų likti abejonių dėl „Litexpo“ neskelbiamų derybų būdu atlikto konkurso, kuriuo buvo įsigytos NATO viršūnių susitikimui reikalingos ryšio paslaugos, skaidrumo. Tad, anot jos, visos dalyvavusios institucijos ir įmonės turi atsakyti į joms iškeltus klausimus. „NATO susitikimas yra ypatingos svarbos įvykis ne tik Lietuvai, bet ir visam aljansui. Tai ne tik metų įvykis, tai dešimtmečio įvykis. Žinoma, norėtusi, kad jokios istorijos šio pasiruošimo proceso, paties renginio ir jo sprendimų netemdėtų“, – jos žodžius perteikė portalas lrt.lt.

Seimo vicepirmininkas, Laisvės partijos narys Vytautas Mitalas taip pat ragino pateikti paaiškinimus dėl perkamų paslaugų neskelbiamų derybų būdu. „Neskelbiamos derybos Lietuvoje gero vardo neturi, suprantu, kad saugumas, čia yra beprecedencio lygio renginys. <...> Kažkokių paaiškinimų apie situaciją, kodėl vienaip ar kitaip įvyko su neskelbiamomis derybomis, reikėtų“, – sakė V. Mitalas.